

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra anglistiky a amerikanistiky

Kateřina Jahodov

Přim řeĉ v anglick a ĉesk próze 19. a 20. století

**Direct speech in English and Czech prose of the 19th – 20th
century**

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jaroslav Peprník, CSc.

Olomouc 2009

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní předepsaným způsobem všechnu použitou literaturu.

V Olomouci dne

Děkuji prof. PhDr. Jaroslavu Peprníkovi, CSc. za odborné vedení diplomové práce, za cenné připomínky a podněty, které mi v průběhu její tvorby poskytl.

OBSAH

1. ÚVOD.....	1
2.KORPUS	2
2.1 <i>The Last of the Mohicans</i>	2
2.2 <i>East of Eden</i>	14
2.3 <i>Catch-22</i>	26
3. ANALÝZA	50
3.1 Uvozovací slovesa v <i>The Last of the Mohicans</i>	50
3.2 Uvozovací slovesa v <i>East of Eden</i>	50
3.3 Uvozovací slovesa v <i>Catch-22</i>	51
3.4 Uvozovací slovesa v průběhu 135 let.....	52
3.5 Sémantická klasifikace.....	53
3.6 Anglické vs americké romány	55
4. UVOZOVACÍ SLOVESA V ČESKÝCH PŘEKLADECH	56
4.1 Sloveso <i>say</i>	56
4.2 Tendence v českých překladech	59
4.3 Přísluvečné určení způsobu	60
4.4 Neadekvátní překlady	66
5. ZÁVĚR.....	68
6. SUMMARY	69
ANOTACE.....	71
BIBLIOGRAFIE.....	72

1. ÚVOD

Tato diplomová práce se zabývá slovesy uvozujícími přímou řeč v amerických románech v 19. a 20. století.

Přímá řeč umožňuje autorovi reprodukovat projevy a to jak mluvené, tak i myšlené či psané, přesně tak jak je mluvčí pronesl či napsal. Součástí přímé řeči často bývá uvozovací věta, která může být umístěna před nebo za přímou řečí, či do ní může být vložena. „V uvozovací větě bývají nejčastěji slovesa označující různé druhy jazykových projevů, avšak někdy se nahrazují slovesy popisujícími náladu nebo chování mluvčího při projevu...“ (Dušková 607).

Práce je založena na zpracování sloves uvozujících přímou řeč na 100 stranách v každém ze tří zkoumaných románů: *The Last of the Mohicans* (1826), *East of Eden* (1952) a *Catch-22* (1961) a jejich českých překladů. Práce se skládá ze tří částí. První část tvoří korpus, který vznikl excerpcí sloves uvozujících přímou řeč v uvedených románech a jejich ekvivalentů v českých překladech. V druhé části pak slovesa z těchto excerpt analyzuji. Nejdříve se podívám na frekvenci jednotlivých sloves v každém románu. Poté budu hledat vývojové tendence a srovnávat anglická uvozovací slovesa ve zkoumaných románech. Dále slovesa klasifikuji podle jejich významu i podle emotivnosti a dané romány se vyhodnocují a srovnávají na základě této klasifikace. Nakonec se srovnávají uvozovací slovesa v americkém a anglickém románu. Zdrojem dat o anglických románech je v tomto srovnání článek „Reporting Phrases in English Prose“, jehož autorem je Jaroslav Peprník. Poslední část analyzuje uvozovací slovesa v českých překladech zkoumaných románů. Nejdříve se podívám na překlady slovesa *say*, které je nejfrekventovanějším anglickým uvozovacím slovesem. Poté se pokusím určit vývojové tendence v českých překladech a budu se zabývat překlady příslovečného určení způsobu, které často doplňuje sloveso. Nakonec zhodnotím, zda překladatel vždy zvolil adekvátní sloveso.

2. KORPUS

Tento korpus vznikl zpracováním sloves uvozujících přímou řeč na 100 stranách v každém ze zkoumaných románů a jejich ekvivalentů v českých překladech. V závorce vždy uvádím číslo stránky, na které se dané sloveso vyskytuje. 0 znamená, že sloveso či celá věta byli v překladu vypuštěny. U sloves, která by mohla u čtenáře budít pochybnosti, zda jej lze považovat za uvozovací sloveso, cituji také přímou řeč, abych dokázala, že dané sloveso s přímou řečí svým významem souvisí.

2.1 *The Last of the Mohicans*

Zde byl kromě anglického originálu *The Last of the Mohicans* zpracován překlad Pavly Moudré z roku 1908 a překlad Vladimír Henzla z roku 1991, který je 7. vydáním překladu z roku 1961. Oba překlady byly vydány pod názvem *Poslední Mohykán*. Data jsou uváděna v tomto pořadí:

Originál; překlad Vladimíra Henzla; překlad Pavly Moudré;

...he said...(8) ...řekl... (8) ...zahovořil... (11)
...she inquired... (12) ...obrátila se na... (11) ...zeptala se... (16)
...returned the officer. (12) ...odpověděl důstojník. (11) ...odvětil
důstojník. (16)
...said the lady... (12) ...řekla dívka... (11) ...pravila dáma...(16)
...exclaimed the now really anxious girl. (13) ... Dívka se už opravdu
polekala. (12) ...zvolala dívka nyní již skutečně poděšeně. (17)
...said the young man, in a low voice. (13) ...řekl tiše mladý muž. (12)
...řekl mladý muž tiše. (17)
...asked the reluctant fair one. (13) ...zeptala se nerozhodná
plavovláska. (12) ...ptala se váhavě kráska. (17)
...said Heyward. (13) ...řekl Heyward. (13) ...pravil Heyward. (17)
...coldly asked Cora. (14) ...zeptala se chladně Cora. (13) ...zeptala se
klidně Cora. (17)
...demanded Heyward... (16) ...zeptal se Heyward... (15) ...ptal se
Heyward. (19)

...replied the stranger... (16) ...odpověděl cizinec... (15) ...odvětil cizinec. (19)

...he continued... (16) ...pokračoval... (15) ...pokračoval... (19)

...returned Heyward. (16) ...odpověděl Heyward. (15) ...odvětil Heyward. (19)

...said Heyward haughtily. (16) ...řekl povýšeně Heyward. (15) ...řekl Heyward s vysoka. (19)

...returned the stranger... (16) ...odpověděl cizinec. (15) ...odvětil cizinec. (19)

...he continued... (16) Potom pokračoval... (15) 0 (19)

...exclaimed Heyward. (17) ...odpověděl Heyward. (15) ...zvolal Heyward. (19)

...in an expression of solemn humility, he answered... (17) ...odpověděl vážně a skromně. (15) ...přecházeje pak v pokorný tón, odpovídal... (20)

...cried the amused Alice. (17) ...zvolala vesele Alice... (16) ...zvolala rozjařeně Alice. (20)

...she added, in a low hurried voice... (17) ...dodala tichým, naléhavým hlasem... (16) ...připojila tichým, spěšným hlasem... (20)

...continued the maiden... (18) ...řekla Alice... (16) ...pokračovala dívka... (20)

...returned the master of song; (18) ...odpověděl mistr pěvec... (16) ...pravil mistr zpěvu... (20)

...said the lady smiling... (18) ...řekla dívka a usmála se. (16) ...řekla dáma s úsměvem. (21)

...demanded her simple companion. (18) ...zeptal se její prostoduchý společník. (17) ...ptal se naivně cizinec. (21)

...she answered... (18) ...odpověděla... (17) ...odpovídajíc... (21)

...he commenced singing the following words... (19) Začal zpívat... (17)

...jal se zpívati následující verše... (22)

...returned the arch girl... (20) ...odpověděla dívka vesele... (17)

...odtušila zchytrale dívka... (22)

...said Heyward... (20) ...odpověděl Heyward (18) ...pravil Heyward (22)

...he said (24) ...řekl. (20) ...pronesl. (25)

...returned the Indian sternly... (24) ...odpověděl trpce Indián. (20)
...odtušil Indián přísně. (26)
...said the whiteman. (24) ...řekl běloch. (21) ...pravil běloch (26)
...he answered the objection... (24) ...odpověděl... (21) ...odvětil na námitku... (26)
...returned the other coldly. (24) ...odpověděl Indián. (21) ...odvětil druhý. (26)
...the scout replied... (25) ...odpověděl zvěd. (21) ...odvětil zvěd. (26)
...he continued, in a manner that was divided between interrogation and assertion... (25) ...pokračoval, jakoby se napůl ptal a napůl ujišťoval... (22)
...pokračoval způsobem, jenž byl polo dotazem, polo tvrzením... (27)
...said the whiteman... (25) ...řekl běloch... (22) ...řekl běloch; (27)
...demanded the Indian... (26) ...zeptal se Indián... (22) ...ptal se Indián... (27)
...said the Indian... (26) ...řekl Indián... (22) ...řekl Indián... (27)
...said the scout, a little nettled... (26) ...řekl zvěd poněkud podrážděně... (22) ...řekl zvěd, poněkud podrážděn... (27)
...and resumed his narrative in his former solemn manner. (26) ...a zase tak vážně jako prve pokračoval ve vyprávění. (22) ...a pokračoval ve vypravování dřívějším slavnostním tónem... (27)
...said the white man... (27) ...řekl běloch... (23) ...pravil běloch... (28)
...he continued... (27) ...pokračoval Indián... (23) ...pokračoval... (28)
...demanded the white. (27) ...zeptal se běloch. (24) ...ptal se běloch. (28)
...returned the scout... (27) ...řekl zvěd... (24) ...odtušil zvěd... (28)
...said another voice... (28) ...ozval se docela blízko jiný hlas... (24)
...ozval se poblíže nový hlas... (29)
...replied the young Indian... (28) ...odpověděl mladý Indián... (24)
...odvětil mladý Indián... (29)
...said the white man... (28) ...zeptal se běloch... (25) ...zvolal běloch... (29)
...returned the father... (28) ...odpověděl otec... (25) ...pravil otec... (29)
...he continued in a half-whisper... (29) ...pokračoval napůl šeptem... (25)
...pokračoval pološeptem... (30)

...said the young Indian... (29) ...řekl mladý Indián... (25) ...zvolal mladý Indián... (30)

...said the white man... (29) ...řekl běloch... (25) ...pravil běloch... (30)

...the warrior struck up the piece with his hand, saying... (29) Čingačgúk mu však ručnici srazil a řekl... (25) ...v tom mu válečník sklonil pušku rukou se slovy... (30)

...returned the scout... (29) ...řekl lovec... (25) ...pravil zvěd... (30)

...said the scout, laughing inwardly... (30) ...řekl lovec tiše a pln obdivu se usmál. (25) ...smál se tiše, s hlubokým uspokojením zvěd... (30)

...ejaculated his companion... (30) ...vykřikl jeho druh... (25) ...zvolal jeho druh... (30)

...exclaimed the scout... (30) ...vykřikl lovec... (26) ...zvolal zvěd... (30)

...said the Indian... (30) ...řekl Indián... (26) ...pravil Indián... (30)

...returned the other... (30) ...odpověděl Indián... (26) ...odtušil Indián. (31)

...returned the hunter... (30) ...řekl lovec... (26) ...odtušil lovec... (31)

...demanded the scout... (31) ...zeptal se zvěd... (26) ...zeptal se zvěd... (32)

...returned he who rode foremost; (31) ...odpověděl muž, jenž jel v čele. (27) ...odvětil vůdce družiny. (32)

...interrupted the hunter... (31) ...přerušil ho lovec... (27) ...přerušil ho lovec... (32)

...shouted the scout, who did not spare his open laughter... (31) ...vykřikl zvěd a hlasitě se rozesmál. (27) ...rozesmál se hlasitě zvěd... (32)

...demanded a new speaker. (32) ...zeptal se nový příchozí. (27) ...ptal se nově příchozí... (32)

...returned Heyward, smiling; (32) ...odpověděl s úsměvem Heyward... (27)

...odvětil Heyward s úsměvem. (32)

...said the scout, shaking his head doubtingly... (32) ...řekl zvěd a nedůvěřivě potřásl hlavou. (27) ...vrtěl zvěd nedůvěřivě hlavou. (32)

...exclaimed the two companions of the scout... (32) ...vykřikli oba zvědovi druhové... (28) ...zvolali oba soudruzi zvědovi... (32)

...repeated the sturdy scout... (33) ...opakoval vážně zvěd... (28)

...opakoval statečný zvěd... (32)

...returned the other positively. (33) ...trval na svém zvěd. (28) ...odvětil druhý rozhodně. (34)

...said Heyward impatiently; (33) ...řekl netrpělivě Heyward. (28) ...řekl Heyward netrpělivě. (34)

...said Heyward...speaking in a more gentle voice; (33) ...řekl Heyward už mírněji... (29) ...pravil Heyward...mluvě mírnějším tónem; (34)

...interrupted the hunter, elevating his body... (34) ...přerušil ho okamžitě lovec a napřímil se... (29) A lovec se vztyčil... (34)

...he answered, in a tone less confident than before... (34) ...odpověděl už uctivěji. (29) ...odpověděl méně jistě... (35)

...said the scout... (34) ...řekl zvěd. (30) ...řekl lovec. (35)

...he said... (35) ... 0 (30) ...řekl. (35)

...repeated the scout. (35) ...opakoval zvěd. (30) ...opakoval zvěd. (35)

...said Heyward... (35) ...řekl Heyward... (30) ...pravil Heyward... (36)

...and dropping his voice nearly to a whisper... (35) ...a skoro šeptal. (30)

...a tlumě hlas skorem až k šepotu; (36)

... returned the scout. (35) ...odpověděl zvěd. (30) ...řekl zvěd. (36)

...tapping his rifle... (36) ...zvěd poklepal na ručnici... (30) ...udeřil ručnicí... (36)

...said the scout... (36) ...řekl zvěd... (30) ...řekl zvěd. (36)

...interrupted Heyward... (36) ...zarazil ho Heyward... (31) ...přerušil ho Heyward... (36)

...said the hunter, speaking again to Heyward... (36) ...lovec se znovu obrátil k Heywardovi... (31) ...promluvil lovec k Heywardovi... (36)

...said Heyward proudly; (36) ...řekl pyšně Heyward. (31) ...řekl Heyward hrdě... (36)

...he said endeavouring to assume an air of freedom and confidence... (37)

...řekl nenuceně... (32) ...pravil, snaže se mluvit nenuceně a důvěřivě; (37)

...he asked... (38) ...zeptal se... (32) ...zeptal se... (37)

...hesitatingly answered Heyward... (38) ...odpověděl váhavě Heyward... (32) ...odvětil váhavě Heyward... (37)

...returned the runner... (38) ...odpověděl Indián... (32) ...odvětil vůdce chladně. (37)

...returned the runner... (37) ...odpověděl Indián... (32) ...odvětil vůdce... (38)

...was the answer of the unmoved runner. (38) ...zněla klidná odpověď. (32) 0 (38)

...said Heyward; (38) ...zarazil ho Heyward. (32) ...řekl Heyward. (38)

...muttered the Indian, in his native language; (38) ...zabručel Indián ve své rodné řeči... (33) ...mručel si Indián v rodném nářečí... (38)

...continued Heyward; (39) ...pokračoval Heyward... (33) ...pokračoval Heyward... (38)

...he continued... (39) ...pokračoval... (33) ...a pokračoval... (38)

...he said, using the appellation he had found most flattering... (39)

...Heyward použil oslovení, které, jak poznal, nejvíce lichotilo... (33)

...řekl... (39)

...he exclaimed; (40) ...vykřikl. (34) ... zvolal; (40)

...returned the disappointed scout. (40) ...odpověděl zklamaný zvěd. (34)

...odvětil lovec; (40)

...returned the scout... (41) ...odpověděl zvěd... (34) ...odvětil zvěd... (40)

...interrupted the scout. (41) ...přerušil ho zvěd. (34) ...ptal se lovec. (41)

...he said... (42) ...zeptal se. (34) ...tázal se... (41)

...saying in a sort of soliloquy, and in the English tongue... (42) ...prohodil tíše anglicky... (34) ...a pronesl jako v samomluvě anglicky... (41)

...calmly interrupted the scout; (43) ...přerušil ho klidně zvěd... (34)

...přerušil ho klidně zvěd; (42)

... muttered the white man... (44) ...zeptal se tíše běloch... (37) ...mručel běloch; (42)

...Heyward ventured to suggest. (44) ...odvážil se navrhnout Heyward. (37)

...navrhoval Heyward. (42)

...muttered the scout... (44) ...řekl zvěd... (37) ...mručel lovec... (43)

...exclaimed the proprietor of the condemned animal aloud... (44)

...vykřikl majitel odsouzeného zvířete... (37) ...zvolal vlastník odsouzeného zvířete hlasitě... (43)

...said the scout sternly... (44) ...řekl přísně zvěd... (37) ...řekl lovec přísně... (43)

...returned the composed scout... (46) ...odpověděl zvěd... (38) ...odvětil tento klidně... (44)

...demanded Heyward... (47) ...zeptal se Heyward... (39) ...ptal se Heyward... (45)

...returned the other, speaking aloud... (47) ...odpověděl zvěd. Mluvil teď... hlasitě. (39) ...odvětil tento hlasitě... (45)

...cried Heyward cheerfully... (48) ...vykřikl vesele Heyward... (40) ...volal Heyward vesele... (45)

...returned the scout... (49) ...odpověděl zvěd. (41) ...pravil lovec... (46) ...murmured the stranger... (49) ...řekl tiše cizinec... (41) ...šeptal zpěvák. (46)

...he sang aloud... (49) ...začal uprostřed věčně hučícího vodopádu zpívat... (41) ...zaspíval hlasitě... (46)

...said the scout; (49) ...řekl zvěd. (41) ...pravil lovec; (47)

...he continued... (49) ...odpověděl zvěd... (41) ...pokračoval... (47)

...whispered Alice, in reply... (51) ...odpověděla šeptem Alice... (43) ...zašeptala mu Alice v odpověď... (49)

...he answered. (52) ...odpověděl Heyward. (43) ...pravil. (49)

...said Cora... (52) ...řekla Cora. (44) ...řekla Cora; (49)

...he continued... (52) ...pokračoval... (44) ...pravil... (49)

...demanded Heyward. (53) ...zeptal se Heyward. (44) ...ptal se Heyward. (50)

...said Hawk-eye, laughing. (53) ...zasmál se Sokolí oko. (44) ...smál se Sokolí Oko; (50)

...asked Heyward. (53) ...zeptal se Heyward. (45) ...ptal se Heyward. (50)

...said Hawk-eye... (53) ...řekl Sokolí oko... (47) ...řekl Sokolí Oko... (52)

...muttered Hawk-eye, with inward laugh... (58) ...zabručel Sokolí oko a tiše se zasmál... (47) ...mručel Sokolí oko posměšně... (52)

...said David... (53) ...řekl David. (48) ...řekl David... (54)

...he whispered; (53) ...zašeptal... (48) ...zašeptal tento; (54)

...murmured Alice... (59) ...zašeptala Alice... (49) ...zašeptala Alice... (54)

...repeated Heyward aloud. (59) ...opakoval hlasitě Heyward. (49)

...opakoval Heyward hlasitě. (55)

...asked Cora... (60) ...zeptala se Cora. (49) ...ptala se Cora... (55)

...speaking in Delaware... (60) ...zeptal se delavarským nářečím... (49)
 ...promluvil delawarsky... (55)
 ...continued Hawk-eye... (60) ...pokračoval Sokolí oko... (49)
 ...pokračoval Sokolí Oko... (55)
 ...said Alice; (60) ...zaprošila Alice. (49) ...řekla Alice. (55)
 ...he answered... (60) ...odpověděl Heyward... (50) ...pravil... (56)
 ...he continued... (61) ...pokračoval... (50) ...pokračoval... (56)
 ...returned the elder sister... (61) ...odpověděla starší sestra... (50)
 ...odvětila starší sestra... (56)
 ...sobbed Alice. (61) 0 (50) ...hořekovala Alice. (56)
 ...said Heyward kindly... (61) ...řekl mírně Heyward... (50) ...řekl
 Heyward vlídně... (56)
 ...he said... (62) ...řekl... (50) ...řekl.. (56)
 ...demanded Alice, with jealous affection. (62) ...zeptala se Alice
 žárlivě. (50) ...ptala se Alice s žárlivou něhou. (56)
 ...returned the young man; (62) ...odpověděl mladý muž. (50) ...odvětil
 mladý muž; (57)
 ...said Hawk-eye... (62) ...řekl Sokolí oko. (51) ...řekl Sokolí Oko. (58)
 ...asked Cora. (62) ...zeptala se Cora. (51) ...ptala se Cora. (58)
 ...continued the undisturbed Cora. (63) ...pokračovala Cora klidně. (51)
 ...řekla klidně Cora; (58)
 ...returned the scout solemnly... (63) ...odpověděl vážně zvěd... (51)
 ...odvětil lovec slavnostně... (58)
 ...said Heyward... (63) ...řekl Heyward... (52) ...řekl Heyward... (59)
 ...whispered Duncan. (64) ...zašeptal Duncan. (52) ...šeptal Duncan; (59)
 ...interrupted Alice. (64) ...přerušila ho Alice. (52) ...zvolala Alice. (59)
 ...demanded Hawk-eye... (64) ...zeptal se Sokolí oko... (52) ...ptal se
 Sokolí Oko... (59)
 ...said Duncan. (64) ...řekl Duncan. (52) ...řekl Duncan; (59)
 ... he said; (65) ...řekl... (53) ...řekl; (60)
 ...he spoke in Delaware... (65) ...pokračoval delavarským nářečím... (53)
 ...obrátil se k tomuto v řeči delawarské... (60)
 ...said Hawk-eye... (65) ...Sokolí oko se obrátil ke svým společníkům. (53)
 ...pravil Sokolí Oko; (60)

...he whispered; (67) ...zašeptal tiše. (54) ...šeptal; (63)

...said Heyward; (67) ...zeptal se Heyward. (54) ...ptal se Heyward; (63)

...Alice murmured in her soft, gentle voice... (67) ...Alice však něžně zašeptala... (55) ...Alice šeptala něžně... (63)

...whispered the youth; (67) ...zašeptal mladý muž. (55) ...šeptal mladík. (63)

David raised...exclaiming... (67) Mistr pěvec...vykřikl. (55) ...volal... (63)

...said Hawk-eye... (68) ...řekl Sokolí oko. (55) ...řekl Sokolí Oko... (64)

...demanded Cora... (68) ...zeptala se Cora. (55) ...ptala se Cora... (64)

...returned Hawk-eye... (68) ...odpověděl Sokolí oko... (55) ...odvětil Sokolí Oko. (64)

...asked Heyward. (69) ...zeptal se Heyward. (55) ...ptal se Heyward. (64)

...he continued... (69) ...pokračoval... (55) ...pokračoval... (64)

...said Duncan... (69) ...řekl Duncan. (55) ...pravil Duncan. (64)

...said tremulous voice of Cora... (69) ...řekla Cora rozechvělým hlasem... (55) ...zavolal ho třesoucí se hlas Cořin. (65)

...she added... (69) ...dodala... (55) ...dodala... (65)

...said Heyward... (70) ...odpověděl Heyward... (55) ...řekl Heyward... (65)

...said the former... (70) ...vykládal zvěd... (57) ...mluvil lovec právě... (65)

...he answered. (71) ...odpověděl. (57) ...odvětil. (66)

...demanded Hawk-eye sternly. (72) ...zeptal se přísně Sokolí oko. (58)

...šeptal Sokolí Oko přísně; (66)

...he commenced... (72) ...začal... (58) ...pravil... (67)

...continued Hawk-eye. (72) ...pokračoval Sokolí oko... (58)

...pokračoval Sokolí Oko; (67)

...he added... (73) ...pokračoval... (58) ...připojil... (67)

...cried the scout... (73) ...vykřikl zvěd... (58) ...volal lovec... (67)

...muttered the scout... (73) ...zamručel zvěd... (58) ...mručel lovec... (67)

...cried Hawk-eye... (74) ...křičel Sokolí oko... (61) ...volal Sokolí Oko. (68)

...said deliberate scout... (75) ...řekl klidně zvěd... (62) ...řekl lovec... (69)

...said Duncan; (76) ...řekl Duncan. (62) ...řekl Duncan; (70)

Hawkeye...made following reply... (76) ...Sokolí oko...řekl... (62)
 ...Sokolí Oko...řka... (70)
 ...exclaimed Duncan... (76) ...zvolal Heyward... (62) ...zvolal
 Duncan... (70)
 ...and shook his head as he examined it, saying... (76) ...vrtěl hlavou,
 když si jej prohlížel. Pak řekl... (63) ...Sokolí Oko vzal do rukou
 beztvárný kov a zavrtěl nad ním hlavou. (70)
 ...said Hawk-eye. (77) ...řekl Sokolí oko. (62) ...řekl Sokolí Oko; (70)
 ...said the scout... (77) ...řekl zvěd... (62) ...zvolal lovec... (71)
 ...cried Duncan... (78) ...křičel Duncan... (64) ...zavolal Duncan... (71)
 ...exclaimed the obdurate Hawk-eye; (78) ...bezcitně zvolal Sokolí oko. (64)
 ...zvolal zatvrzelý Sokolí Oko. (71)
 ...he said. (79) 0 (64) ...řekl si; (72)
 ...Hawk-eye exclaimed... (80) ...vykřikl trpce zklamany Sokolí oko... (65)
 ...volal Sokolí Oko... (73)
 ...said the scout... (80) ...řekl zvěd. (66) ...řekl lovec. (73)
 ...demanded Duncan... (80) ...zeptal se Duncan... (66) ...ptal se
 Duncan... (73)
 ...exclaimed the youth. (80) ...zvolal Duncan. (66) ...zvolal Duncan. (73)
 ...coolly demanded the scout. (80) ...zeptal se chladnokrevně zvěd. (66)
 ...zeptal se chladně lovec. (73)
 ...glancing his eyes at the Mohicans... (81) ...pokračoval... (66)
 ...dodal... (73)
 ...said Duncan. (81) ...řekl Duncan. (66) ...zvolal Duncan; (74)
 ...said Hawk-eye; (81) ...řekl Sokolí oko. (66) ...pravil Sokolí Oko. (74)
 ...he spoke in Delaware... (81) ...řekl delavarským nářečím. (66)
 ...mluvil dále delawarsky... (74)
 ...returned the Indian... (81) ...odpověděl Čingačgúk... (67) ...odvětil
 Indián... (74)
 ...returned the low, soft voice... (82) ...odpověděl tichý, měkký hlas... (67)
 ...odvětil tichý, měkký hlas... (74)
 ...muttered the scout... (82) ...mručel zvěd... (67) ...mručel lovec... (74)
 ...said Cora... (82) ...řekla Cora... (67) ...ozvala se Cora... (75)

...returned Hawk-eye... (82) ...odpověděl Sokolí oko... (67) ...pravil Sokolí Oko... (75)

...immediately added in his simplicity... (82) ...avšak ihned dodal prostě... (67) 0 (75)

...repeated the scout... (82) ...opakoval zvěd... (67) ...odvětil lovec... (75)

...returned Cora... (82) ...odpověděla Cora... (67) ...pravila Cora... (75)

...she continued, her voice gradually lowering... (83) ...pokračovala stále tišším hlasem... (68) ...hlas její se lámal a tlumil... (75)

...at length broke from his compressed and trembling lips; (83) ...řekl konečně sevřenými a chvějícími se rty. (68) ...vydralo se mu konečně ze sevřených chvějících se rtů... (75)

...he said; (83) ...řekl. (68) ...řekl... (76)

...he added bitterly... (84) ...trpce dodal... (68) ...a připojil trpce... (76)

...and said... (84) ...a řekla... (68) ...řkouc... (76)

...the young Mohican calmly answered in English. (84) ...odpověděl klidně mladý Mohykán anglicky. (69) ...pronesl klidně mladý Mohykán anglicky. (76)

...Cora continued... (84) ...pokračovala Cora... (69) ...pokračovala Cora... (76)

...she said; (85) ...řekla. (69) ...pravila. (76)

...said the young man... (85) ...řekl mladý muž... (69) ...ptal se mladý muž... (79)

...she answered... (85) ...odpověděla. (69) ...odvětila. (79)

...continued Cora... (85) ...pokračovala... (69) ...pokračovala Cora... (79)

...said Duncan, speaking hoarsely... (85) ...řekl Duncan drsně... (69)

...řekl Duncan temně... (79)

...he said, addressing David... (86) ...řekl Davidovi... (69) ...pravil k Davidovi... (81)

...returned the bewildered singing-master; (86) ...odpověděl popletený mistr pěvec... (69) ...pravil pomateně zpěvák; (81)

...said David... (87) ...řekl David... (71) ...řekl David... (81)

...interrupted impatient Heyward; (87) ...netrpělivě ho přerušil Heyward... (71) ...přerušil ho netrpělivě Heyward... (81)

...he said... (87) ...řekl... (71) ...pravil Duncan... (81)

“Our own maxim, which says, ‘While life remains, there is hope.’” is more
 consoling... (87) „Naše zásada ‚Dokud člověk žije, je naděje,‘ povzbuzuje
 člověka víc...“ (71) „Naše heslo: ‚dokud život je v těle‘ je útěšnější...“ (81)
 ...said Alice... (88) ...řekla Alice... (71) ...řekla Alice... (81)
 ...said Heyward... (88) ...řekl Heyward... (71) ...pravil Heyward... (82)
 ...he lowly muttered; (88) ...řekl tiše. (71) ...mručel potichu. (82)
 ...asked Cora... (89) ...zeptala se Cora... (72) ...ptala se Cora... (82)
 ...was the answer; (89) 0 (72) ...zněla odpověď; (82)
 ...repeated David... (89) ...opakoval David... (72) ...opakoval David... (82)
 ...exclaimed Alice... (90) ...vykřikla Alice... (72) ...zvolala Alice... (83)
 ...returned the agitated but undaunted Heyward; (90) ...odpověděl
 rozčileně, ale beze strachu Heyward. (73) ...zvolal rozechvěný, nicméně
 neohrožený Heyward; (83)
 A burst of voices has shouted simultaneously... (91) Najednou všichni
 Huróni vykřikli.... (73) Množství hlasů zařvalo najednou... (83)
 ...passed from mouth to mouth... (91) ...neslo se od úst k ústům... (73)
 ...znělo od úst k ústům... (83)
 ...he whispered... (91) ...pošeptal... (73) ...šeptal... (84)
 ...he whispered ... (93) ...zašeptal. (75) ...šeptal; (85)
 ...exclaimed the younger sister... (93) ...zvolala mladší sestra... (75)
 ...zvolala mladší sestra... (85)
 ...he was able...to address his successful enemy... ...said the reluctant
 Heyward... (96) ...oslovil svého vítězného nepřítele... ...řekl váhavě
 Heyward... (75) 0 ...řekl váhavě... (88)
 ...returned Magua... (93) ...odpověděl Magua... (75) ...odvětil
 Magua... (88)
 ...said Magua, with stubborn indifference; (97) ...řekl Magua s chladnou
 lhostejností... (78) ...řekl Magua se zatvrzelou lhostejností. (88)
 Renard smiled with cold contempt as he answered... (97) Lišák odpověděl
 s chladným, opovržlivým úsměvem... (75) ...odpověděl; (88)
 ...demanded the still incredulous Indian. (97) ...zeptal se Indián, který
 stále ještě nevěřil. (79) ...ptal se nedůvěřivě Indián.(89)
 ...said the provoked young man... (97) ...odpověděl vyprovokovaný
 Heyward. (79) ...řekl mladý muž podrážděně. (89)

...he continued aloud... (97) ...a pak se zeptal... (79) ...načež řekl hlasitě... (89)

Duncan...answered reluctantly... (97) ...Heyward...neochotně odpověděl... (79) ...odpověděl váhavě. (89)

...returned Magua... (98) ...odpověděl Magua. (79) ...odvětil Magua... (89)

...said Duncan... (98) ...řekl Duncan... (79) ...pravil Duncan... (89)

...muttered the Indian in his native tongue; (98) ...zamručel Indián ve svém rodném jazyce... (79) ...mručel si Indián v rodné řeči... (89)

2.2 *East of Eden*

Tato část korpusu vznikla excerpcí uvozovacích sloves z románu *East of Eden* a jeho překladu *Na východ od ráje*, který vyšel v roce 1984 a je druhým vydáním překladu Františka Vrby z roku 1968.

...he said. (17) ...chvástal se. (20)

...he said lamely. (25) ...vykoktal nešikovně. (29)

He said... (27) Řekl mu... (30)

“...and we say to him, ‘Use it well, use it wisely.’” (27) „...a řekneme mu: ‚Dělej to dobře, dělej to moudře!““ (30)

...he said. (27) 0 (31)

...he said. (27) ...řekl. (31)

...said Adam quickly. (27) ...řekl rychle Adam. (31)

...his father went on... (27) ...pokračoval otec... (31)

“You can’t even wear a scrap or pin a note to say, ‘This is me – separate from the rest.’” (27) „Nebude možné, aby sis aspoň připíchl na prsa cedulku s nápisem: ‚To jsem já – někdo odlišný než ti druzí.““ (31)

...said Adam. (27) ...opakoval Adam. (31)

...said Cyrus... (27) ...vedl Cyrus dál svou... (31)

...Adam demanded. (28) ...zeptal se Adam. (31)

...said Cyrus... (28) ...řekl Cyrus... (31)

Suddenly Adam said... (28) Adam najednou řekl... (32)

...his father said. (28) ...řekl otec. (32)

...he said. (28) ...řekl. (32)

...he said. (29) ...řekl. (32)
...Cyrus replied. (29) ...odpověděl Cyrus. (32)
Cyrus said... (29) Cyrus řekl... (33)
...Cyrus said earnestly... (29) ...řekl Cyrus vážně... (33)
But Adam said... (29) Ale Adam namítl... (33)
...Cyrus said. (29) ...řekl Cyrus. (33)
...said Cyrus. (29) ...řekl Cyrus. (33)
Adam complained... (30) Adam si postěžoval... (33)
...he asked. (30) ...zeptal se. (34)
...he said. (30) ...prohlásil. (34)
Charles stood up. "I'll go with you." (30) Charles vstal. „Půjdu s tebou.“ (34)
She asked nervously... (30) Nervózně se ho zeptala... (34)
Cyrus stared bleakly out of the open door into the darkness. "Yes, he knows." (31) Cyrus zachmuřeně vyhlížel otevřenými dveřmi do tmy. „Ano, ví.“ (34)
...he said. (31) ...odpověděl Cyrus. (34)
...Cyrus said... (31) ...řekl Cyrus... (35)
...he repeated loudly... (31) ...opakoval ještě jednou hlasitě... (35)
...and his tone said... (31) Jeho tón přitom říkal... (35)
...and then he said almost in a tone of apology... (31) ...pak se Cyrus ozval skoro omluvně... (35)
...Charles asked. (31) ...zeptal se Charles. (35)
...said Adam. (31) ...řekl Adam. (35)
...said Adam. (31) ...řekl Adam. (35)
Charles moved close to him. "What did he say...?" (31) Charles se k němu těsně přiblížil. „Co ti říkal...?“ (35)
...Charles said suspiciously. (31) ...řekl Charles podezíravě. (35)
...Adam said patiently... (31) ...odpověděl Adam trpělivě... (35)
...Charles demanded again. (31) ...chtěl znovu vědět Charles. (35)
...said Charles. (31) ...utrhl se Charles. (35)
...said Adam. (31) ...řekl Adam. (35)
Charles said harshly... (31) Charles si na něj vyjel... (35)
Charles cried... (31) Charles náhle vykřikl... (35)
...said Adam. (31) ...vydechl Adam. (35)

... Charles shouted. (32) ... křičel Charles. (36)
 “Thanks,’ he said, like that.” (32) „,Děkuju,’ povídá – a to bylo všechno.” (36)
 ... he said... (32) ... povídá... (36)
 ... Cyrus asked softly. (34) ... zeptal se tiše. (38)
 ... he said. (34) ... odpověděl. (38)
 ... grasped him by the arm... “Don’t lie to me!” (34) ... popadl ho za paži... „Nelži mi!“ (38)
 Cyrus wrenched at him. “Tell me!” (34) Cyrus jím zacloumal. „Ven s tím!“ (38)
 Adam cast about for an answer. (35) Adam zatápal po slovech. (39)
 ... he said... (35) ... řekl pak... (39)
 ... she said. (35) ... řekla Adamovi. (39)
 ... she continued Adam’s sentence... (35) ... navázala na Adamovu větu... (39)
 She went on quietly... (35) Alice tiše pokračovala... (39)
 ... she repeated. (35) ... opakovala. (39)
 ... and said... (35) ... a řekli... (40)
 ... he said. (36) ... řekl mu. (40)
 ... Adam said. (36) ... řekl Adam. (40)
 ... the letter said... (37) ... začínal ten dopis... (42)
 In pencil it said... (38) Tužkou tam stálo... (42)
 The words began to flow more smoothly. ... (38) Pak se slova rozběhla plynuleji. ... (42)
 ... the letter said. (38) ... pokračoval dopis. (43)
 ... he said. (42) ... prohlásil. (47)
 ... Samuel asked... (44) ... a zeptal se jí... (49)
 ... she said. (45) 0 (49)
 ... he wrote... (48) ... psal... (53)
 ... Adam said. (49) ... řekl Adam. (54)
 ... said Adam. (49) ... dal se Adam do řeči. (54)
 ... the bar-tender said. (49) ... řekl barman. (54)
 ... the bar-tender said. (49) ... poznamenal barman. (54)
 ... he said. (49) ... řekl. (54)
 ... he said. (49) ... řekl na vysvětlenou. (54)

...said Adam. (50) ...řekl Adam. (55)

...said Adam. (50) ...řekl Adam. (55)

...the bar-tender said uneasily. (50) ...řekl barman v rozpacích. (55)

...said Adam. (50) ...0 (55)

...the bar-tender said. (50) ...popřál mu barman. (55)

...said Adam. (50) ...řekl jí Adam. (55)

...he said. (51) ...vysvětlil. (57)

Adam said... (51) Adam řekl... (57)

Adam said uneasily... (51) Adam rozpačitě namítl... (57)

...he said grandly. (51) ...prohlásil důležitě. (57)

...said Adam. (51) ...řekl Adam. (57)

...said Adam. (52) ...poznamenal Adam. (57)

He was thinking... (52) Myslel si... (57)

...he said. (52) ...řekl. (57)

...said Cyrus. (52) ...odmítl to Cyrus. (57)

He rapped his leg with his stick... "I have been a soldier..." (52) Poklepal si hůlkou na nohu... „Já byl taky voják..." (57)

...he said. (52) ...poznamenal. (58)

He faced Adam. "Well?" (52) Pak se obrátil k Adamovi. „Tak co?" (58)

...he asked. (53) ...zeptal se. (58)

...Cyrus said quietly. (53) ...zeptal se Cyrus tiše. (58)

...he said... (53) ...odpověděl... (58)

Cyrus said... (53) Cyrus řekl... (58)

...he continued... (53) ...pokračoval... (58)

After a pause Adam asked... (53) O pauze se Adam zeptal... (59)

...complaining the whole time to herself... (54) ...a celý ten čas si pro sebe žbrblala... (59)

A letter of embarrassed newsiness building his courage to say... (54)

...dopis plný rozpačitých novinek, ve kterém sbíral kuráž k prohlášení... (59)

And then replied coolly... (54) ...a pak chladně napsal... (59)

...but Adam wrote... (55) ... napsal... (60)

The postmaster called after him... (60) Pošt mistr na něj zavolaal... (66)

...Charles said... (60) ...řekl Charles... (66)

...the postmaster reported... (60) ...vykládal pak pošt mistr... (66)

...he said to the operator. (61) ...zvěstoval telegrafistovi. (67)

...said the operator. (61) ...odpověděl telegrafista. (67)

...the operator said. (61) ...poznamenal telegrafista. (67)

The operator permitted himself a smile of worldliness. "Way we go about it..." (61) Telegrafista si dovolil světácký úsměv. „To je snadná pomoc.“ (67)

...he said. (61) ...0 (67)

"It's this: 'What did...?'" (61) „Zeptám se ho: ‚Cos dal..?‘“ (68)

"Answer is, 'A pup.'" (61) „Odpověď zní: ‚Štěně.‘“ (68)

...said Carlton. (61) ...řekl Carlton. (68)

...said Charles. (61) ...řekl Charles. (68)

...Adam called. (62) ...zavolal. (68)

...said Adam. (62) ...řekl Adam. (68)

Charles prospected him from head to foot. "You don't look prosperous." (62)

Charles si ho prohlížel od hlavy k patě. „Nevypadáš...“ (68)

...Charles echoed him. (62) ...napodobil ho Charles jako ozvěna. (68)

...Adam asked. (63) ...0 (68)

...said Charles. (63) ...řekl Charles... (70)

Adam said... (63) Adam odpověděl... (70)

And he was thinking with amazement... (63) A s úžasem si řekl... (70)

Adam said almost gaily... (63) Skoro vesele prohlásil... (70)

He thought with desolation... (63) Sklíčeně si pomyslel... (70)

Adam chuckled. "Maybe it's wrong to feel good when..." (63) Adam se zachechtal. „Třeba se nesluší mít dobrou náladu, když...“ (70)

Charles asked... (64) Charles se zeptal... (70)

The creative free boldness was all through Adam's bones and brain. "All right. I'll tell you." (64) Adam cítil ve všech kostech i v mozku tvůrčí a svobodnou smělost. „Když myslíš, tak ti to povím.“ (70)

...he said. (64) ...řekl. (71)

...he said. (64) ...řekl. (71)

...said Charles. (64) ...řekl Charles. (71)

Adam said... (65) Adam řekl... (71)

Charles' voice came through the image and exploded it... (65) Do toho se mu ozval Charlesův hlas a rozbil ten obraz. ... (72)

Charles moved his lips to form the question in advance. ... (65) Charles pohyboval rty, aby si tu otázku zformuloval předem. ... (72)

...said Adam. (65) ...řekl Adam. (72)

...he begged... (65) ...zanaléhal... (72)

His voice became a monotone... (65) Promluvil jednotvárným hlasem. ... (72)

Adam laughed. "Well..." (65) Adam se zasmál. „No..." (72)

...the dull voice went on. (65) ...pokračoval bezbarvý hlas. (72)

...said Charles. (65) ...odpověděl Charles. (72)

It was as toneless as a report. ... (65) Charlesova slova zněla bezbarvě jako neosobní hlášení. ... (72)

Charles' words were thin and sallow. ... (66) Charles jako by sotva šeptal vyčerpáním. ... (73)

Charles said... (66) Charles řekl... (73)

Adam stood up. "What's in the house to eat?" (66) Adam vstal. „Co tady máš k jídlu?“ (73)

...said Adam. (66) ...0 (73)

...he said. (66) ...prohlásil. (73)

He touched his forehead. "I got this damn thing..." (66) Sáhl si na čelo. „Tuhle zatracenou jizvu..." (73)

...Adam said. (66) ...řekl Adam. (73)

...said Charles. (66) ...řekl Charles. (73)

...said Adam. (67) ...řekl Adam. (74)

...said Adam. (67) ...opakoval Adam. (74)

Once he said openly... (67) Jednou dokonce otevřeně prohlásil... (74)

...said Charles. (67) ...řekl Charles. (74)

...Adam asked. (67) ...navrhl Adam. (75)

...said Charles. (67) ...začal konečně Charles. (75)

...he said nervously. (68) ...prohlásil nervózně. (75)

...said Adam. (68) ...řekl Adam. (75)

...said Charles. (68) ...řekl Charles. (75)

...Adam said. (68) ...řekl Adam. (75)

...said Charles. (68) ...řekl Charles. (75)

Adam laughed. "You say it like it was a jail sentence." (68) Adam se zasmál. „Říkáš to, jako bys nás tím odsuzoval do kriminálu.“ (76)

...Adam asked. (68) ...řekl Adam. (76)

...said Adam. (68) ...0 (76)

...Charles said miserably. (68) ...vyhrkl Charles zoufale. (76)

Adam sighed. "Well, if..." (69) Adam si povzdychl. „Jestli si to vážně myslíš..." (76)

...he said calmly. (69) ...poznámenal klidně. (76)

...he cried. (69) ...vykřikl. (77)

...said Adam. (69) ...řekl Adam. (77)

...trying to find words for his feeling. "I don't have to care." (69) ...jak se snažil najít výraz pro svoje pocity. „Mně na tom záležet nemusí.“ (77)

...Charles said bitterly. (69) ...řekl trpce Charles. (77)

...Charles demanded. (69) ...naléhal Charles. (77)

...Adam said. (70) ...řekl Adam. (77)

Adam said... (70) 0... (77)

...Adam said slowly... (70) ...odpověděl Adam po chvíli... (77)

...he said. (70) ...řekl. (78)

...said Adam. (70) ...řekl Adam. (78)

...Charles said again. (70) ...opakoval Charles. (78)

Charles was breathing heavily. "Then you would take the money?" (70) Charles těžce dýchal. „Tak ty by sis ty peníze nechal?“ (78)

...said Charles. (71) ...opakoval znovu Charles. (78)

...said Adam. (71) ...přisvědčil Adam. (78)

...said Charles. (71) ...řekl Charles. (78)

...she called. (75) ...zavolala. (83)

Mrs. Ames tried to speak and her voice was a croaking whisper. ... (76) Paní Amesová se pokusila promluvit, ale hlas jí bezmocně selhal... (84)

...he said over and over to Mrs. Ames. (76) ...opakoval paní Amesové znovu a znovu. (84)

Mrs. Ames said it first and the whole town echoed it. ... (76) Paní Amesová to vyslovila první a po ní to opakovalo celé městečko... (84)

...Mrs. Ames told the neighbours. (77) ...vykládala paní Amesová sousedkám. (85)

...he said hoarsely to Mr. Ames. (79) ...řekl chraptivě panu Amesovi. (87)

...Mr. Ames said sternly. (79) ...upozornil ho pan Ames přísně. (87)

...said Mr. Ames... (79) ...řekl pan Ames... (87)

He heard the wailing voice... (79) Slyšel naříkavý hlas... (87)

...his wife demanded... (79) ...chtěla vědět manželka... (87)

...he said. (79) ...řekl. (87)

...said Mrs. Ames. (79) ...povzdychla si paní Amesová. (87)

...she said. (80) ...vzpomněla si najednou. (88)

...he said quickly. (80) ...odpověděl rychle. (88)

...he said sharply. (80) ...vyštěkl. (88)

...she said. (80) ...řekla paní Amesová. (88)

Mrs. Ames turned to her daughter. ... (80) Paní Amesová se obrátila k dceři. ... (88)

...she said. (80) ...prohlásila. (88)

... There was no emphasis in her voice. (80) ... Řekla to bez nejmenšího důrazu. (89)

...Cathy said calmly. (81) ...prohlásila Cathy klidně. (89)

Her mother's mouth fell open. "What do you mean?" (81) Matka otevřela pusku dokořán. „Co tím myslíš?“ (89)

...said Cathy... (81) ...řekla Cathy ... (89)

...said softly... (81) ...zeptala se mírně... (89)

Cathy said... (81) Cathy řekla... (89)

Her mother said angrily... (81) Matka si na ni vztekla vyjela... (89)

...said Cathy. (81) ...řekla Cathy. (89)

He ended on a note of weakness. "I want you to promise..." (82) V závěru projevil slabost. „Slib mi...“ (90)

...she said. (82) ...řekla nakonec. (90)

...Mr. Ames said to his wife with an assurance... (82) Později večer řekl pan Ames manželce se sebejistotou... (90)

He said... (83) ...0 (91)

...Cathy said. (83) ...odpověděla Cathy. (91)

...he said. (83) ... řekl... (91)

As Mr. Ames said... (83) Jak řekl pan Ames... (92)

Mrs. Ames told the neighbours about it. (83) Paní Amesová se chlubila sousedkám... (92)

...Mr. Ames said proudly. (84) ...přiznal se pan Ames pyšně. (92)

...Mr. Ames said. (84) ...podotkl pan Ames. (92)

...said his wife. (84) ...připodotkla jeho manželka. (92)

...said Mr. Ames. (84) ...poznamenal pan Ames. (92)

...her father said. (84) ...chlubil se pan Ames. (93)

...he told his foreman. (84) ...řekl svému mistrovi. (93)

...he told his wife. (84) ...řekl manželce. (93)

...she said. (85) ...řekla. (93)

...said Cathy. (85) ...řekla Cathy. (93)

...said Mrs. Ames... (85) ...řekla paní Amesová... (93)

...who demanded... (86) ...kteří se ho vyptávali... (95)

Finally the coroner came over to him. ... (86) Konečně k němu přistoupil ohledávač mrtvol. ... (95)

...the chief said uneasily. (86) ...odpověděl velitel hasičů všecek nesvůj. (95)

“On the inside?” He held up his trophies. (86) „Zevnitř?“ Zvedl svoje trofeje. (95)

...he shouted at them. (87) ...křičel na ně. (95)

...he demanded. (87) ...zeptal se. (95)

...everyone said... (87) ... říkal kdekdo... (96)

...he said... (88) ...řekl mu... (96)

...the judge said. (88) ...řekl soudce. (96)

...he began... (91) ...začal... (100)

...Catherine said modestly. (91) ...řekla Cathy cudně. (100)

...Catherine’s eyes dimmed with tears. (91) ... Dívčiny oči se zastřely slzami. (100)

Mr. Edwards heard himself saying... (91) Najednou se slyšel, jak říká... (100)

...she would explain... (93) ...vysvětlila mu to... (102)

...she explained. (94) ...vysvětlila mu svůj odpor. (103)

...he said. (94) ...namítl. (103)

...he said. (94) ...řekl. (103)

“Drink it.” He held a glass for her... (94) „Vypij to!“ Nutil jí sklenici do ruky... (103)

...she said calmly. (94) ...řekla klidně. (103)

...she said. (94) ...řekla. (103)

...he said uneasily. (94) ...vykoktal nejistě. (103)

...she said. (94) Obrátila se na něj tichým tónem. ...

...he protested... (95) ...zaprotestoval... (104)

...she said. (96) ...řekla. (104)

...he said. (96) ...řekl. (104)

... Her voice was shrill. (96) ...vyjekla. (104)

...she said softly. (96) ...řekla tiše. (104)

...he said. (96) ...řekl. (104)

...she asked quietly. (96) ...zeptala se tiše. (104)

One said... (97) Jedna říkala... (106)

And the other cried like a child... (97) A druhá naříkala jako dítě... (106)

...Adam asked him... (98) ...Adam se ho zeptal... (107)

...said Charles. (98) ...řekl Charles. (107)

...said Charles. (98) ...řekl Charles. (107)

...he began. (98) Ale ten večer o tom začal znovu. ... (107)

...said Charles. (98) ...řekl Charles. (108)

...he...called... (99) ...zavolal... (108)

Adam's voice was muffled. ... (99) Adam se ozval zastřeným hlasem. ... (108)

"It's time to get up." Charles slipped his legs into his trousers... (99) „Čas vstávat!“ Charles vklouzl nohama do kalhot... (108)

...he said. (99) ...řekl. (108)

...Charles repeated. (99) ...opakoval Charles. (108)

Adam said ruefully... (99) Adam řekl zkormouceně... (108)

...said Charles. (99) ...odrazil ho Charles. (108)

Adam said... (99) Adam pošťoval dál. ... (108)

...he said... (99) ...řekl... (108)

...he said. (99) ...0 (108)

Charles turned angrily. "You mind your own goddam business." (99)

Charles se vztekle otočil. „Heleď se, hled' si svýho.“ (108)

...said Adam. (99) ...řekl Adam. (109)

...he said. (99) ...0 (109)

...Adam said. (100) ...povzdechl si Adam. (109)
 ...said Charles. (100) ...řekl Adam. (109)
 ...he said. (100) ...vybuchl. (109)
 ...he said... (100) ...prohlásil... (109)
 ...said Charles. (100) ...řekl Charles. (109)
 ...said Adam. (100) ...odpověděl Adam. (109)
 ...he said. (100) ...řekl. (110)
 ...said Charles. (100) ...namítl Charles. (110)
 Charles said... (101) Charles odsekl... (110)
 ...he said. (101) ...řekl. (110)
 ...said Charles. (101) ...utrhl se Charles. (110)
 ...he said. (101) ...řekl chlácholivě. (110)
 ...said Adam. (101) ...odpověděl Adam. (110)
 ...he said... (101) ...řekl... (110)
 ...he said. (101) ...0 (110)
 ...said Charles. (101) ...ušklíbl se Charles. (110)
 Adam went on... (101) Adam pokračoval... (110)
 ...said Charles. (101) ...řekl Charles. (111)
 ...Adam said earnestly. (101) ...pokračoval Adam vážně. (111)
 ...said Charles. (101) ...řekl Charles. (111)
 ...Charles demanded. (101) ...vyjel si Charles. (111)
 ...said Adam. (102) ...řekl Adam. (111)
 ...Charles shouted at him. (102) ...zařval Charles. (111)
 ...said Adam quietly. (102) ...řekl mu Adam klidně. (111)
 ...said Charles. (102) ...opakoval Charles. (111)
 ...said Adam. (102) ...připustil Adam. (111)
 ...Charles said. (102) ...řekl Charles. (111)
 Charles turned to him with interest. ... (102) Charles se na něj se zájmem
 podíval. ... (112)
 ...said Adam. (102) ...připustil Adam. (112)
 Adam's eyes were pained. "We piled them up like they were logs..." (102)
 Adamovi zastřela oči bolest. „Naskládali jsme je na hromadu jako
 klády..." (112)
 ...said Adam. (103) ...řekl Adam. (112)

...he said... (103) ...řekl. (112)

...Charles said. (103) ...řekl Charles. (112)

Charles grinned. "I guess so." (103) Charles se zazubil. „Nejspíš.“ (112)

Adam said. ... (103) Adam se zeptal... (113)

...Adam said. (103) ...řekl Adam. (113)

Charles said. ... (103) Charles řekl... (113)

...he shouted. (103) ...zařval. (113)

...said Adam. (103) ...prohlásil Adam. (113)

...and Adam had written on the back with a splottery pen... (104) ...Adam napsal rozskřípaným perem... (113)

...there was another card.... "Dear Charles..." (104) ...přišla druhá pohlednice... „Milý Charlesi...“ (113)

...Charles asked. (104) ...zeptal se ho Charles. (113)

...said Charles. (104) ...odsekl Charles. (113)

...said Adam. (104) ...ulevil si Adam. (113)

Adam asked... (104) Adam se zeptal... (114)

...said Charles. (104) ...řekl Charles. (114)

On an evening Adam said... (104) Jednou večer Adam prohlásil... (114)

...said Charles. (104) ...řekl Charles. (114)

...he said. (105) ...řekl. (114)

...Charles said gruffly. (105) ...zabručel Charles. (114)

Adam was amused. ... (105) Adama to pobavilo. ... (115)

Charles' eyes blazed. "I'll burn your..." (105) Charlesovi blesklo v očích. „A já ti ten zatracenej barák podpálím.“ (115)

...Adam said, suddenly sobered. (105) ...vystřízlivěl najednou Adam. (115)

Charles said slowly... (105) Charles řekl po chvíli. ... (115)

Adam said slowly... (106) Adam řekl po pauze... (115)

...at last he said... (106) ...a nakonec řekl... (115)

Charles' mouth was open. "What are you talking about?" (106) Charles se vyjevil. „Co to mluvíš?“ (115)

...Charles said. (106) ...řekl Charles. (116)

...said Charles. (106) ...řekl Charles. (116)

...said Charles. (106) ...řekl Charles. (116)

...said Charles... (106) ...řekl Charles... (116)

...he said. (106) ...0 (116)
 ...said Charles. (106) ...řekl Charles. (116)
 ...Adam said... (106) ...řekl Adam. (116)
 ...he said with affection. (106) ...řekl láskyplně. (116)
 ...Adam said. (106) ...řekl Adam. (116)
 Charles leaned forward. "Tell me..." (107) Charles se naklonil vpřed.
 „Pověz mi..." (116)
 ...and said... (106) ...a křikl... (117)
 ...he said. (106) ...řekl. (117)
 ...Adam said. (106) ...řekl Adam. (117)

2.3 *Catch-22*

Tato část práce obsahuje excerpce uvozovacích sloves z románu *Catch-22* a jeho dvou českých překladů. Jedná se o překlady *Hlava 22* z roku 1967, který je druhým vydáním překladu Jaroslava Chuchvalce z roku 1964, a *Hlava XXII* z roku 1985, který je druhým vydáním překladu Miroslava Jindry z roku 1979. Data jsou uváděna v tomto pořadí: originál; překlad M. Jindry; překlad J. Chuchvalce;

...the full colonel demanded. (7) ...uhodil na něj plukovník. (11) ...otázal se plukovník. (11)
 ...at the bottom he wrote... (7) ...a dole připsal ... (11) ...na konec připsal... (11)
 ...he cried excitedly. (10) ...jásal. (13) ...křičel vzrušeně. (13)
 ...he declared. (10) ...prohlásil. (13)prohlásil. (13)
 ...Yossarian shouted back. (10) ...zahulákal na to Yossarian. (13)
 ...zahulákal Yossarian. (13)
 ...he asked tiredly. (10) ...řekl unaveně. (13) ...pozeptal se unaveně... (13)
 ...Dunbar said quietly. (11) ...prohlásil Dunbar potichu. (14) ...řekl tiše Dunbar. (14)
 ...Yossarian said. (11) ...potvrzoval Yossarian. (14) ...řekl Yossarian. (14)
 ...the Texan asked nervously. (11) ...ptal se Texasan nervózně. (14)
 ...zeptal se Texasan nervózně. (14)

...said Dunbar. (11) ...řekl Dunbar. (14) ...řekl Dunbar. (14)

...said Yossarian. (11) ...řekl Yossarian. (14) ...řekl Yossarian. (14)

The Texan shrank back. "You fellas are crazy." (11) Texasan se celý přikrčil. „Neblbněte, kluci.“ (14) Texasan se přikrčil. „Kluci, vy jste se zbláznili.“ (14)

...said Dunbar. (12) ...opakoval Dunbar. (15) ...řekl Dunbar. (14)

...said Yossarian. (12) ...řekl Yossarian. (15) ...řekl Yossarian. (14)

...Dunbar said. (12) ...pokračoval Dunbar. (15) ...řekl Dunbar. (15)

...the Texan cried. (12) ...křičel Texasan. (15) ...křičel Texasan. (15)

...Dunbar said. (12) ...řekl Dunbar. (15) ...řekl Dunbar. (15)

...said Yossarian. (12) ...dodal Yossarian. (15) ...řekl Yossarian. (15)

...he answered. (13) ...odpověděl. (15) ...odpověděl. (15)

...said the chaplain. (13) ...řekl kaplan. (16) ...řekl kaplan. (15)

...Yossarian said. (13) ...souhlasil Yossarian. (16) ...řekl Yossarian. (15)

...the chaplain said... (13) ...vysvětloval kaplan... (16) ...odtušil kaplan. (15)

...Yossarian said. (13) ...řekl Yossarian. (16) ...řekl Yossarian. (15)

...the chaplain added quickly. (13) ...dodal rychle kaplan. (16) ...dodal kaplan rychle. (15)

...Yossarian added just as quickly. (13) ...dodal Yossarian stejně rychle. (16)

...dodal Yossarian právě tak rychle. (16)

...said the chaplain. (13) ...řekl kaplan. (16) ...řekl kaplan. (16)

...Yossarian agreed. (13) ...souhlasil Yossarian. (16) ...souhlasil Yossarian. (16)

...he asked after a while. (13) ...zeptal se po chvíli. (16) ...otázal se po chvíli. (16)

...Yossarian sighed. (13) ...povzdechl si Yossarian. (16) ...povzdychl Yossarian. (16)

"No, no." The chaplain colored faintly. (13) „Ale to ne.“ Kaplan se rozpačitě zarděl. (16) „Ne, ne,“ kaplan poněkud zrozpačitěl. (16)

...Yossarian said. (13) ...odmítl Yossarian. (16) ...odpověděl Yossarian. (16)

...Yossarian said. (13) ...řekl Yossarian. (16) ...řekl Yossarian. (16)

...he said. (13) ...řekl potom. (16) ...řekl. (16)

...he asked regretfully. (13) ...zeptal se zklamaně. (16) ...otázal se s lítostí. (16)

The chaplain's smile was embarrassed. "I'm afraid I couldn't say..." (14) Kaplanův úsměv byl značně rozpačitý. „To já můžu těžko říct.“ (16) Kaplanův úsměv zrozpačitel. „Bohužel, to nemohu potvrdit.“ (16)

...Yossarian said. (14) ...řekl Yossarian. (16) ...řekl Yossarian. (16)

The chaplain weighed the next silence heavily and then shattered it with an abrupt question. ... (14) Kaplan těžce zápolil s tichem, které nastalo, a pak ho narušil náhlým dotazem... (16) Následující chvíle ticha dopadla na kaplana jako těžké závaží, jehož se zbavil spěšnou otázkou... (16)

...the chaplain persisted timorously. (14) ...naléhal nesměle kaplan. (16) ...pokračoval kaplan poněkud rozpačitě. (16)

...Captain Yossarian confessed. (14) ...přiznal se Yossarian. (16) ...přisvědčil Yossarian. (16)

...Yossarian replied. (14) ...přisvědčil Yossarian. (16) ...odpověděl Yossarian. (16)

...the chaplain said unhappily. (14) ...řekl kaplan nešťastně. (17) ...řekl kaplan nešťastně. (16)

...Yossarian pointed out... (14) ...podotkl Yossarian... (17) ...podotkl Yossarian... (16)

...mumbled the chaplain. (14) ...zamumlal kaplan. (17) ...mumlal kaplan. (17)

...he exclaimed ecstatically. (14) ...vykřikl nadšeně. (17) ...zvolal vzrušeně. (17)

...the chaplain answered. (14) ...přisvědčil kaplan. (17) ...odvětil kaplan. (17)

...Yossarian stared at him... "I've never really seen..." (14) ...Yossarian od něho nemohl odtrhnout oči... „Já jsem ještě nikdy...“ (17) Yossarian na něho hleděl... „V životě jsem žádného kaplana neviděl.“ (17)

...the chaplain asked. (15) ...zeptal se kaplan. (17) ...otázal se kaplan. (17) Yossarian shook his head, still grinning. "No..." (15) Yossarian zavrtěl hlavou, stále s úsměvem. (17) „Ne,...“ Yossarian se nepřestával šklebit. Zavrtěl hlavou. „Nemůžete.“ (17)

...he apologized finally. (15) ...omluvil se nakonec kaplan. (17)
...omluvil se kaplan konečně. (17)
...Yossarian said. (15) ...řekl na to Yossarian. (17) ...odvětil Yossarian. (17)
...the chaplain said... (15) ...pokračoval kaplan... (17) ...odpověděl kaplan... (17)
...he said. (15) ...ujišťoval kaplana. (17) ...řekl. (17)
...he whispered softly... (15) ...zašeptal potichoučku... (17) ...šeptal měkce... (17)
...Yossarian answered loudly... (15) ...přisvědčil hlasitě Yossarian... (18)
...odpověděl Yossarian hlasitě... (17)
...the chaplain whispered. (15) ...šeptal kaplan dál. (18) ...zašeptal kaplan. (17)
...Yossarian asked. (15) ...ptal se Yossarian. (18) ...0 (18)
...Yossarian warned. (15) ...varoval ho Yossarian. (18) ...varoval ho Yossarian. (18)
...the chaplain explained. (16) ...vysvětloval kaplan... (18) ...0 (18)
...Yossarian continued grimly. (16) ...pokračoval pochmurně Yossarian. (18)
...pokračoval temně Yossarian. (18)
...he said. (16) ...prohlásil. (18) ...řekl. (18)
...he asked at last. (16) ...zeptal se nakonec. (18) ...otázal se konečně. (18)
...Yossarian assured him. (16) ...ujišťoval ho Yossarian. (18) ...ujistil ho Yossarian. (18)
...the chaplain answered, whispering again. (16) ...řekl kaplan, opět šeptem. (18) ...odvětil kaplan šeptem. (18)
“That’s good.” The chaplain sighed with relief. (16) „To je dobře.“ Kaplan si oddechl. (18) „To je dobře,“ povzdychl kaplan s úlevou. (18)
...Yossarian said. (16) ...souhlasil Yossarian. (18) ...řekl Yossarian. (18)
...Dunbar said... (16) ...kroutil hlavou Dunbar... (18) ...prohodil Dunbar. (18)
...said Yossarian. (16) ...ptal se ho Yossarian. (18) ...řekl Yossarian. (18)
...Dunbar demanded suspiciously. (16) ...vyptával se podezíravě Dunbar. (18) ...dotazoval se Dunbar podezíravě. (18)
...had shouted... (19) ...a křičel... (20) ...zařval... (20)

...Dunbar had replied wearily... (19) ...řekl mu na to tehdy unaveně Dunbar. (20) ...přehlušil tenkrát Dunbar unaveně vřavu... (20)

...Clevinger persisted. (20) ...stál na svém Clevinger. (20) ...trval na svém Clevinger. (20)

...Yossarian told him calmly. (20) ...řekl mu nevzrušeně Yossarian. (20) ...řekl mu Yossarian chladně. (20)

...Clevinger cried. (20) ...zařval na něj Clevinger. (20) ...křičel Clevinger. (20)

...Yossarian asked. (20) ...zeptal se Yossarian. (20) ...otázal se Yossarian. (20)

...Clevinger answered. (20) ...vysvětloval mu Clevinger. (20) ...odpověděl Clevinger. (20)

...he wanted to know. (20) ...chtěl vědět. (21) ...chtěl vědět. (21)

...Yossarian told him. (20) ...odpověděl Yossarian. (21) ...odvětil Yossarian. (21)

...Yossarian growled. (22) ...zavrčel Yossarian. (21) ...zachrčel zlostně Yossarian. (22)

...the two officers laughed... (22) ...smáli se ti dva důstojníci. (21) ...zasmáli se oba důstojníci... (23)

...Yossarian answered them. (22) ...opakoval po nich Yossarian. (23) ...odsekl Yossarian. (23)

...Nately whispered cautioningly. (22) ...zašeptal Nately varovně. (23) ...zasykl Nately varovně. (23)

...asked Clevinger. (22) ...ptal se Clevinger. (23) ...zeptal se Clevinger. (23) ...they said more loudly. (23) ...opakovali o něco hlasitěji. (23) ...ozvali se teď hlasitěji. (23)

...Yossarian echoed. (23) ...pitvořil se Yossarian jako ozvěna. (23) ...zaznělo echo Yossarianovo. (23)

...Nately pleaded. (23) ...napomínal ho Nately. (23) ...zaškemral Nately. (23)

...asked Clevinger. (23) ...dorážel Clevinger. (23) ...zeptal se Clevinger. (23)

...Dunbar told Clevinger. (23) ...řekl Clevingerovi Dunbar. (23) ...řekl Dunbar Clevingerovi. (23)

...Clevinger pointed out triumphantly to Yossarian. (23) ...ukazoval Clevinger vítězně Yossarianovi. (23) ...upozornil Clevinger vítězně Yossariana. (23)

...Yossarian wanted to know. (23) ...chtěl vědět Yossarian. (23) ...chtěl vědět Yossarian. (23)

...Clevinger decided. (23) ...rozhodl se Clevinger. (23) ...rozhodl se Clevinger. (23)

...Yossarian told him. (23) ...řekl na to Yossarian. (23) ...informoval ho Yossarian. (23)

...Clevinger explained. (23) ...vysvětloval Clevinger. (23) ...vysvětloval Clevinger. (23)

...Clevinger cried heatedly... (23) ...křičel Clevinger rozčileně... (23) ...rozpálil se Clevinger ... (23)

...Clevinger interrupted, shrieking. (24) ...přerušil ho vřískavě Clevinger. (23) ...přerušil ho Clevinger a pokřikoval. (24)

...Clevinger cried. (24) ...řval na něj Clevinger. (24) ...křičel Clevinger. (24)

...Yossarian corrected. (24) ...opravil ho Yossarian. (24) ...opravil ho Yossarian. (24)

...Nately begged with embarrassment. (24) ...prosil je nervózně Nately. (24) ...žebroul Nately v rozpacích. (24)

...Clevinger shouted vehemently... (24) ...povykoval Clevinger... (24) ...zařval Clevinger... (24)

Clevinger arrested himself in mid-declamation, suspiciously. "Who's Nathaniel?" (24) Clevinger se zarazil ve svém slovním rozletu a podezíravě se zeptal: „Kdo je Natán?“ (24) Clevinger zabrzdil uprostřed svého rozletu jat podezřením. „Kdo je Nathaniel?“ (24)

...inquired Yossarian innocently. (24) ...opáčil nevinně Yossarian. (24) ...popřel otázkou nevinně Yossarian... (24)

Clevinger skirted the trap neatly. ... (24) Clevinger se však té pasti hladce vyhnul. ... (24) Clevinger obešel dovedně past. ... (24)

...Doc Daneeka told him... (25) ...řekl mu doktor Daneeka... (25) ...řekl mu doktor Daneeka... (25)

...he repeated... (26) ...opakoval... (25) ...opakoval... (25)

...Yossarian asked guardedly... (27) ...zeptal se ostražitě Yossarian. (26)
 ...zeptal se ostražitě Yossarian... (26)
 ...Orr said. (27) ...odpověděl Orr. (26) ...řekl Orr. (26)
 ...said Yossarian. (27) ...žádal ho Yossarian. (26) ...řekl Yossarian. (26)
 ...Orr replied... (27) ...řekl na to Orr... (26) ...odpověděl Orr... (26)
 ...he found himself forced to ask finally. (27) ...zeptal se nakonec, když zjistil, že mu nic jiného nezbyvá. (26) ...viděl, že není vyhnutí a že se musí zeptat. (26)
 ...he answered. (27) ...0 (26) ...odpověděl. (26)
 ...Orr continued... (28) ...pokračoval Orr... (27) ...pokračoval Orr... (27)
 ...Yossarian asked again. (28) ...ptal se Yossarian znovu. (26) ...zeptal se znovu Yossarian. (27)
 ...Orr answered. (28) ...odpověděl Orr. (26) ...odpověděl Orr. (27)
 ...swore Yossarian at him approvingly... (28) ...nadával mu Yossarian obdivně... (26) ...nadával mu Yossarian káravě... (27)
 ...Orr said... (28) ...řekl na to Orr. (26) ...bránil se Orr. (27)
 ...Orr said. (28) ...pravil Orr. (27) ...řekl Orr. (27)
 Orr pounced. "Why what?" (28) Orr po tom slůvku chňapl jako sup po mršině. „Co proč?“ (27) Orr na to skočil. „Co proč?“ (27)
 ...Orr mused aloud. (28) ...uvažoval Orr nahlas. (27) ...přemítal Orr nahlas. (27)
 ...Yossarian asked. (29) ...ptal se Yossarian. (27) ...zeptal se Yossarian. (27)
 ...Yossarian demanded. (29) ...žasl Yossarian. (27) ...vyzvídal Yossarian. (27)
 ...Orr repeated. (29) ...vysvětloval Orr. (27) ...opakoval Orr. (27)
 He giggled again. "One in each cheek." (29) Znovu se zahihňal. „Pod každou tvář jeden.“ (27) ...zase se chechtal. „Na každý straně jedno.“ (27)
 ...Orr said. (29) ...řekl Orr. (27) ...řekl Orr. (27)
 ...said Orr. (29) ...0 (27) ...řekl Orr. (28)
 Orr sniggered as he shook his head. ... (29) Orr se zachechtal a zavrtěl při tom hlavou. ... (27) Orr potřásl hlavou a potutelně se přitom zašklíbil. ... (28)
 ...Orr asked. (31) ...ptal se Orr. (29) ...zeptal se Orr. (29)
 ...Orr said... (31) ...pokračoval Orr... (29) ...povídal Orr... (29)

...Colonel Cargill began in Yossarian's squadron... (34) ...oslovil plukovník Yossarianovu jednotku... (31) ...zahájil plukovník Cargill v Yossarianově letce... (31)

...he began his address to the officers... (34) ...oslovil důstojníky... (31) ...začal svůj proslov k důstojníkům... (32)

...he shouted suddenly. (34) ...zavolal náhle. (31) ...zařval nečekaně. (32)

...Doc Daneeka rebuked him grievingly. (35) ...plísnil ho doktor Daneeka roztrpčeně. (31) ...obviňoval ho doktor Daneeka utrápeně. (32)

...he advised Yossarian glumly. (35) ...radil mu doktor Daneeka otráveně. (31) ...poradil Yossarianovi otráveně. (32)

...they would demand in a rage after the mission. (35) ...útočili na něj zuřivě po skončení náletu. (31) ...doráželi na něho po náletu vztekle. (32)

...Colonel Cathcart would order. (35) ...okřikl je plukovník Cathcart. (31) ...nařizoval plukovník Cathcart. (32)

...Sergeant Knight...would announce. (37) ...hlásíval seržant Knight. (33) ...hlásil seržant Knight. (34)

...McWatt would ask. (37) ...vyptával se McWatt. (33) ...bylo slyšet McWatta. (34)

...Captain...would say from the confusion of maps... (37) ...podivil se obvykle kapitán... (34) ...ozval se kapitán... (34)

...answered Yossarian... (37) ...ptával se Yossarian... (34) ...odpověděl Yossarian. (34)

...McWatt would sing... (37) ...vzdychl si v té chvíli zpěvavě McWatt... (34) ...zaspívá McWatt. (34)

...Colonel Cathcart warned them angrily. (37) ...varoval je hněvivě plukovník Cathcart. (34) ...varoval je vztekle plukovník Cathcart. (34)

...cried Havermeyer. (38) ...hulákal Havermeyer. (35) ...pištěl Havermeyer. (35)

...Doc Daneeka inquired... (39) ...řikal Daneeka. (35) ...dotazoval se doktor Daneeka. (36)

Doc Daneeka snorted scornfully. "He thinks he's got troubles?" (39) Doktor Daneeka na to posupně odfrkl. „Ten člověk si myslí, že má problémy?“ (35) Daneeka posupně odfrkl. „Ten že má potíže?“ (36)

...Doc Daneeka continued slowly... (39) Pak pokračoval... (35) Pokračoval zvolna... (36)

...Doc Daneeka had wheedled, with a sly, conspiratorial wink. (41)

...předl doktor Daneeka spiklenecky se lstivě přihmouřenýma očima. (36)

...ozval se Daneeka pot'ouchle a lichotně, a spiklenecky zamrkal. (37)

...Yossarian agreed. (41) ...souhlasil Yossarian. (37) ...souhlasil Yossarian. (38)

...Doc Daneeka said. (41) ...říkal doktor Daneeka. (37) ...odvětil doktor Daneeka. (38)

...Doc Daneeka said... (41) ...pravil doktor Daneeka... (37) ...řekl doktor Daneeka... (38)

...Yossarian requested. (41) ...požadoval Yossarian. (37) ...žádal Yossarian. (38)

...Doc Daneeka answered. (41) ...odpověděl doktor Daneeka. (37)

...odpověděl doktor Daneeka. (38)

...was his constant lament... (42) ...lamentoval znovu a znovu... (37)

...zněl jeho ustavičný nářek... (38)

...he asked. (42) ...zeptal se. (38) ...ptal se. (39)

...Yossarian said to make it easier for him. (43) ...snažil se mu Yossarian pomoci. (38) ...snažil se mu to Yossarian usnadnit. (39)

...said the corporal. (43) ...dožadoval se desátník. (38) ...řekl desátník. (39)

...answered Yossarian... (43) ...řekl na to Yossarian... (38) ...odvětil Yossarian... (39)

...Colonel Cargill wrote... (44) ...psal plukovník Cargill... (39)

...poznamenal plukovník Cargill... (40)

...ex-P.F.C Wintergreen said... (44) ...pravil bývalý svobodník... (39)

...pronesl...ex-voj. 1. tř. ... (40)

...asked General Peckem. (44) ...ptal se generál Peckem. (39) ...zeptal se generál Peckem. (40)

...Colonel Cargill replied. (44) ...odpověděl plukovník Cargill. (39)

...odvětil plukovník Cargill. (40)

...Colonel Cargill informed him. (44) ...sdělil mu plukovník Cargill. (39)

...informoval plukovník Cargill. (40)

...Colonel Cargill repeated. (44) ...opakoval plukovník Cargill. (39)
 ...opakoval plukovník Cargill. (40)
 ...General Peckem reflected. (44) ...uvažoval generál Peckem. (39)
 ...zadumal se generál Peckem. (40)
 ...General Peckem mused. (44) ...mumlal si generál Peckem. (39)
 ...meditoval generál Peckem. (40)
 ...Colonel Cargill echoed with the same funereal puzzlement. (44)
 ...opakoval po něm plukovník Cargill týmž truchlivě zmateným tónem. (39)
 ...zazněl ozvěnou plukovník Cargill stejně trudnomyslně a zmateně. (40)
 ...he requested... (45) ...přikázal... (39) ...nařídil... (40)
 ...General Peckem said... (45) ...řekl do něho generál Peckem... (39)
 ...řekl generál Peckem... (41)
 ...asked Colonel Moodus. (45) ...ptal se plukovník Moodus. (39) ...zeptal se plukovník Modus. (41)
 ...he told... (45) ...přikázal... (40) ...vyzval... (41)
 ...asked Colonel... (45) ...ptal se plukovník... (40) ...otázal se plukovník... (41)
 ...General Peckem replied with a definite trace of alarm. (45) ...odpověděl generál Peckem se zjevnými známkami poplašenosti. (40) ...odpověděl generál Peckem poněkud vyplašeně. (41)
 General Peckem had a hopeful thought. ... (45) Generál Peckem měl spásný nápad. ... (40) Vzápětí generála Peckema osvítil spásný nápad. ... (41)
 Colonel Cargill had the next idea. ... (46) Plukovníka Cargilla napadlo něco jiného. ... (40) Plukovník Cargill měl jiný nápad. ... (41)
 ...Colonel Cargill decided to inquire... (46) ...řekl si, že se ho přeptá i na tohle... (40) ...pozeptal se plukovník Cargill... (41)
 ...ex-P.F.C. Wintergreen replied. (46) ...odpověděl bývalý svobodník Wintergreen... (40) ...odpověděl ex-voj. 1. tř. Wintergreen. (42)
 ...General Peckem confessed at last. (46) ...svěřil se nakonec...generál Peckem. (40) ...přiznal se posléze generál Peckem. (42)
 ...was the way Clevinger had responded... (46) ... To byla Clevingerova reakce... (41) ...oceníl Clevinger... (42)
 ...Dunbar answered. (46) ...řekl na to Dunbar. (41) ...odvětil Dunbar. (42)

...Clevinger insisted. (46) ...trval na svém Clevinger. (41) ...trval na svém Clevinger. (42)

...Dunbar answered. (47) ...komentoval to Dunbar. (41) ...dopálil ho Dunbar. (42)

...Dunbar said suddenly. (47) ...vybafl Dunbar. (41) ...vpadl Dunbar. (42)

...Dunbar explained. (47) ...vysvětloval Dunbar. (41) ...vysvětloval Dunbar. (42)

...said Dunbar. (47) ...potvrdil Dunbar. (41) ...řekl Dunbar. (42)

...Yossarian broke in. (47) ...zapletl se do toho Yossarian. (41) ...skočil mu do toho Yossarian. (42)

...said Dunbar magnanimously. (47) ...řekl Dunbar velkomyslně. (41) ...řekl Dunbar velkodušně. (42)

...Yossarian told Orr... (47) ...napomenul Yossarian Orra... (41) ...řekl Yossarian Orrovi... (42)

...Orr said. (47) ...vysvětloval Orr. (41) ...řekl Orr. (42)

...Yossarian warned him. (47) ...varoval ho Yossarian. (41) ...varoval ho Yossarian. (42)

...Dunbar said to Yossarian. (47) ...řekl Yossarianovi Dunbar. (41) ...řekl Dunbar Yossarianovi. (42)

...Dunbar repeated... (47) ...opakoval Dunbar... (41) ...opakoval Dunbar... (42)

“This long.” He snapped his fingers. (47) „Tohle.“ Luskl prsty. (41) „Takhle dlouho,“ luskl prsty. (43)

...asked Clevinger with surprise. (47) ...divil se Clevinger. (41) ...otázal se Clevinger překvapeně. (43)

...Dunbar was almost angry when he finished. (48) ...Když Dunbar skončil, byl téměř naštvaný. (41) ...Dunbar skončil téměř dopáleně. (43)

...Clevinger conceded unwillingly in a subdued tone. (48) ...podvoloval se neochotně Clevinger tlumeným hlasem. (41) ...neochotně přizvukoval Clevinger přidušeným hlasem. (43)

...Dunbar told him. (48) ...řekl mu Dunbar. (41) ...řekl mu Dunbar. (43)

...Clevinger asked. (48) ...ptal se Clevinger. (41) ...otázal se Clevinger. (43)

...Doc Daneeka grumbled. (49) ...bručel doktor Daneeka. (41) ...bručel. (44)

...Yossarian advised him. (49) ...radil mu Yossarian. (41) ...radil mu Yossarian. (44)

...Yossarian bluffed... (49) ...pokoušel se blufovat Yossarian. (41) ...trumfoval Yossarian... (44)

...he wanted to know. (49) ...dotazoval se Yosarriana. (41) ...dotazoval se. (44)

...Doc Daneeka confessed solemnly. (50) ...doznával doktor Daneeka slavnostně. (43) ...přiznal se doktor Daneeka důstojně. (44)

...Doc Daneeka protested in a voice quavering with strong emotion. (50) ... Protestující hlas doktora Daneeky se třásl silným citovým pohnutím. ... (43) ...zaprotestoval Daneeka silně pohnutým hlasem. (45)

...he noted... (50) ...poznámenal... (43) ...poznámenal. (45)

...Yossarian asked. (50) ...zeptal se Yossarian... (44) ...otázal se Yossarian. (45)

...I joked... (51) ...žertoval jsem... (44) ...zažertoval jsem... (45)

...her husband said. (51) ...vyjeví se ten její. (44) ...řekl její manžel. (45)

“Ask your wife,” I told him. (51) Tak mu povídám, aby se zeptal paničky... (44) „To se zeptejte své paní,“ poradil jsem mu. (45)

...he asked her. (51) ...ptá se jí. (44) ...povídá jí. (45)

...she wanted to know. (51) ...řekne na to ona. (44) ...ptá se ona. (45)

...he told her. (51) ...opakuje on. (44) ...povídá on. (45)

...she said. (51) ...diví se to děvče. (44) ...na to zas ona. (45)

...he boasted. (51) ...holedbal se. (44) ...naparoval se. (45)

...he boasted. (51) ...kasal se. (44) ...0 (45)

...he boasted. (51) ...tvrdil. (44) ...0 (45)

...he asked me. (51) ...ptal se mě ten mladík... (44) ...zeptal se... (45)

...I told him. (52) ...řekl jsem mu. (44) ...povídám. (45)

...they said. (52) ...přisvědčovali... (44) ...oni na to... (45)

...I told them. (52) ...popřál jsem jim. (44) ...povídám ještě... (45)

...he said... (52) ...povídá... (46) ...osopil se. (46)

...Yossarian said. (52) ...ubezpečoval ho Yossarian. (46) ...řekl Yossarian. (46)

...Doc Daneeka retorted with annoyance. (52) ...odpověděl doktor Daneeka podrážděně. (46) ...odsekl doktor Daneeka podrážděně. (46)

...he asked with astonishment. (52) ...ptal se užasle. (46) ...optal se užasle. (46)

...answered Chief... (52) ...odpověděl mu Náčelník... (46) ...utrhl se na něj Náčelník... (46)

...he observed reproachfully. (52) ...poznámenal vyčítavě. (46) ...konstatoval nakvašeně. (47)

...Yossarian explained. (53) ...vysvětloval Yossarian. (46) ...vysvětlil Yossarian. (47)

“Oh, no. Not Wintergreen.” Chief...shook his head with undisguised admiration. (53) „Ale co tě vede. Wintergreen a strach!“ Náčelník...vrtěl hlavou v nezastíraném obdivu. (46) „Ale kde. Kdepak Wintergreen!“ Náčelník...s nelíčeným obdivem potřásl hlavou. (47)

...Yossarian said. (53) ...řekl Yossarian. (46) ...vysvětloval Yossarian. (47)

...Chief...said. (53) ...potěšil se Náčelník... (46) ...odvětil Náčelník... (47)

A deep, low laugh rumbled through his massive chest. “I will, too, the first chance I get.” (53) Z mohutného hrudníku se mu vydral hluboký temný smích. „Však to taky udělám při první příležitosti.“ (46) Z mohutného hrudníku mu vyrazil burácivý smích. „Taky že umřu...“ (47)

...he ruminated, raising his voice again... (53) ...meditoval schválně hodně nahlas... (47) ...meditoval schválně hodně nahlas... (47)

...Chief...demanded with simulated belligerence... (53) ...stěžoval si Náčelník...s předstíraným rozhořčením... (47) ...opáčil Náčelník...s předstíranou záští... (47)

...he continued... (54) ...0 (47) ...pokračoval... (48)

...Doc Daneeka was forced to tell him. (55) ...byl mu doktor Daneeka nucen sdělit. (48) ...řekl mu konečně doktor. (49)

...Doc Daneeka replied. (56) ...souhlasil doktor Daneeka. (49) ...odvětil doktor Daneeka. (49)

...and tried another approach. ... (56) ...a pak to zkusil z jiného konce. ... (49) ...zkusil to jinak. ... (49)

...Doc Daneeka said. (56) ...přisvědčil doktor Daneeka. (49) ...řekl doktor Daneeka. (49)

...Doc Daneeka said. (56) ...řekl doktor Daneeka. (49) ...děl doktor Daneeka. (49)

...Yossarian asked. (49) ...ptal se Yossarian. (49) ...0 (50)

...Doc Daneeka replied. (56) ...řekl na to doktor Daneeka. (49)

...odpověděl doktor Daneeka. (50)

...he observed. (57) ...poznámenal. (50) ...usoudil. (50)

...Doc Daneeka agreed. (57) ...souhlasil doktor Daneeka. (50) ...souhlasil doktor Daneeka. (50)

...Orr had assured him... (57) ... ujišťoval ho Orr... (50) ...ujistil ho Orr... (50)

...inquired Yossarian. (57) ...vyptával se Yossarian. (50) ...dotazoval se Yossarian. (50)

...Orr explained with exaggerated patience. (57) ...vysvětloval mu Orr otcovsky trpělivým tónem. (50) ...vysvětloval Orr s unavenou trpělivostí. (50)

...he whispered helpfully... (57) ...pošeptal mu snaživě... (50) ...zašeptal mu, veden tím nejlepším úmyslem... (51)

...Appleby responded sharply... (58) ...vyjekl Appleby... (50) ...vyjevil se Appleby... (51)

...Yossarian repeated. (58) ...opakoval Yossarian. (50) ...opakoval Yossarian. (51)

...he asked hesitantly. (58) ...zeptal se váhavě. (51) Appleby se tichým hlasem nejistě...optal Havermayera... (51)

...he asked. (58) ...zeptal se. (51) ... 0 (51)

...he was told. (58) ...dozvěděl se. (51) ...0 (51)

Havermeyer blinked again. "Flies?" (58) Havermeyer znovu zamrkal. „Klapky?“ (51) 0 (51)

...Havermeyer said. (58) ...0 (51) ...pravil Havermeyer. (51)

...he announced. (58) ...oznámil potom. (51) ...oznámil. (51)

...Appleby remarked to him. (58) ...poznámenal Appleby. (51) ...prohodil Appleby. (51)

...Havermeyer retorted. (58) ...odsekl Havermeyer. (51) ...odsekl Havermeyer. (51)

...hollering...at McWatt ... (62) Hulákal na McWatta... (54) ...zaryčel na McWatta... (54)

...Dobbs sobbed. (62) ...vzlykal. (54) ...vzlykal. (54)

...called back Yossarian... (62) ...ptal se Yossarian. (54) ...křičel Yossarian... (54)

Oh, God!, Yossarian had been pleading worthlessly... (62) Ach bože...! bědoval Yossarian v duchu... (54) Ach bože!...úpěl Yossarian v duchu... (54)

...Dobbs answered in a cry... (62) ...ječel Dobbs... (54) ...řval Dobbs na Yossariana. (54)

...Yossarian cried back at him. (62) ...řval na něj Yossarian. (54) ...hulákal na něj Yossarian. (54)

...Dobbs begged. (62) ...žádonil Dobbs. (54) ...sténal Dobbs... (54)

...Doc Daneeka snarled resentfully. (62) ...zavrčel doktor Daneeka otráveně. (55) ...zavrčel doktor Daneeka. (55)

...he explained harshly... (64) ...vysvětloval jednou... (55) ...vysvětloval nevrle... (55)

...he would shout. (64) ...hulákal. (56) ...hulákal obvykle. (56)

...he answered. (67) ...bránil se... (58) ...odpověděl na Yossarianovu otázku. (58)

...Yossarian advised. (67) ...radil se Yossarian. (58) ...radil Yossarian. (58)

...Hungry Joe lied. (67) ...lhal Hladový Joe. (58) ...lhal Hladový Joe. (58)

...Hungry Joe answered. (67) ...poznámenal Hladový Joe. (58) ...odpověděl Hladový Joe. (58)

...he asked. (67) ...zeptal se. (58) ...otázal se. (58)

...Hungry Joe demanded. (67) ...divil se Hladový Joe. (58) ...podivil se Hladový Joe. (58)

...McWatt had said somberly... (68) ...ozval se...ponuře McWatt. (59) ...zahučel McWatt... (59)

...said Yossarian. (68) ...přisvědčil Yossarian. (59) ...řekl Yossarian. (59)

...said McWatt. (68) ...ptal se McWatt. (59) ...řekl McWatt. (59)

...sang McWatt... (68) ...vzdychl si McWatt zpěvavě. (59) ...zazpíval McWatt... (59)

...Captain Flume managed to croak finally. (70) ...podařilo se mu nakonec zakrákat. (60) ...vyjektal ze sebe kapitán Flume po značném úsilí. (61)

...was Chief White Halfcoat's answer. (70) ...odpověděl mu otázkou Náčelník... (60) ...zahlaholil v odpověď Náčelník... (61)

...Colonel Cathcart had bellowed... (71) ...zařval na něj...plukovník Cathcart. (61) ...zaburácel na něho plukovník Cathcart. (61)

...Yossarian protested. (72) ...protestoval Yossarian. (62) ...rebeloval Yossarian. (62)

...ex-P.F.C. Wintergreen admitted. (72) ...připouštěl bývalý svobodník Wintergreen... (62) ...připustil ex-voj. 1. tř. Wintergreen. (62)

...ex-P.F.C. Wintergreen corrected him. (72) ...uváděl to bývalý svobodník Wintergreen na pravou míru. (62) ...opravil ho ex-voj. 1. tř. Wintergreen. (62)

...Yossarian was stunned. (72) Yossarian užasl. (62) ...Yossarian zkoprněl. (62)

...Doc Daneeka answered patiently... (72) ...vysvětloval doktor Daneeka ...trpělivě... (62) ...vysvětloval trpělivě doktor Daneeka... (72)

...he grieved. (72) ...hořekoval. (63) ...hořekoval. (63)

...Doc Daneeka corrected him. (73) ...opravil ho doktor Daneeka. (63) ...opravil ho doktor Daneeka. (63)

...he asked in confidential tones... (73) ...ptal se důvěrným tónem... (63) ...otázal se s důvěrným tónem v hlase... (63)

...ex- P.F.C. Wintergreen replied. (73) ...odpověděl bývalý svobodník Wintergreen... (63) ...odpověděl ex-voj. 1. tř. Wintergreen. (63)

...Yossarian cried in surprise. (73) ...zvolal překvapeně Yossarian. (63) ...zařval Yossarian překvapeně. (63)

...ex-P.F.C. Wintergreen retorted. (73) ...opáčil bývalý svobodník Wintergreen. (63) ...odsekl ex-voj. 1. tř. Wintergreen. (63)

...Hungry Joe would yell furiously... (74) ...řičel Hladový Joe zuřivě... (63) ...vřeštěl na něj vždycky H. J. zuřivě... (64)

...Milo had cried out in alarm... (75) ...vykřikl Milo leknutím... (64) ...vyjevil se Milo. (64)

...said Corporal Snark with a superior smirk. (75) ...oznámil desátník Snark s povýšeným úsměvem. (64) ...povýšeně se usmál desátník Snark. (65)

...cried out Yossarian. (75) ...vykřikl Yossarian. (64) ...vykřikl Yossarian. (65)

...said Corporal Snark... (75) ...oznámil mu desátník Snark... (64) ...řekl desátník Snark... (65)

...cried out McWatt... (75) ...vykřikl McWatt. (64) ...vypiskl McWatt. (65)

...Milo explained with nervous self-satisfaction... (75) ...vysvětloval mu Milo s nervózním zadostiučiněním... (64) ...vysvětloval Milo s nervózním sebeuspokojením. (65)

...Yossarian asked. (75) ...ptal se Yossarian. (64) ...otázal se Yossarian. (65)

...he protested. (75) ...odsekl. (64) ...odsekl. (65)

...Doc Daneeka had written. (75) ...stálo tam. (64) ...dopisem doktora Daneeky, v němž se stručně a jasně oznamovalo... (65)

...Milo mumbled despondently... (75) ...mumlal Milo sklesle... (65)

...mumlal Milo malomyslně... (65)

...Yossarian told him... (76) ...řekl mu Yossarian... (65) ...řekl mu Yossarian... (65)

...said Milo, in a voice lowered deferentially. (76) ...řekl Milo ohleduplně ztišeným hlasem. (65) ...snížil Milo uctivě hlas. (65)

...Yossarian answered cheerfully. (76) ...odpověděl Yossarian spokojeně. (65) ...zašvitořil Yossarian. (65)

...said Milo. (76) ...pravil Milo. (65) ...řekl Milo. (65)

...said Milo. (76) ...řekl Milo. (65) ...řekl Milo. (66)

...said Milo... (76) ...řekl Milo. (65) ...řekl Milo... (66)

...he continued finally... (76) ...pokračoval nakonec... (65) ...pokračoval nakonec... (66)

...Yossarian told him. (76) ...přisvědčil Yossarian. (65) ...přítakal Yossarian. (66)

...said Milo. (76) ...radoval se Milo. (65) ...řekl Milo. (66)

...demanded Milo... (76) ...děsil se Milo... (65) ...dožadoval se Milo. (66)

...cried Milo, in a voice cracking with dismay. (76) ...vykřikl Milo hlasem, který pukal zděšením. (65) ...zakdákákal Milo zděšením. (66)

...Yossarian shouted back. (76) ...prohlásil Yossarian. (65) ...zařval na něj Yossarian. (66)

...Yossarian went on. (77) ...pokračoval Yossarian. (66) ...řekl Yossarian. (66)

...Milo echoed numbly. (77) ...opakoval Milo jako bezbarvá ozvěna. (66)

...zazněla bezbarvá ozvěna. (66)

...he remarked with no enthusiasm. (76) ...poznámenal bez velkého nadšení. (66) ...ohodnotil bez nadšení. (67)

...Yossarian agreed. (76) ...souhlasil Yossarian. (66) ...souhlasil Yossarian. (67)

...said Milo... (76) ...pokračoval... (66) ...řekl Milo... (67)

...Yossarian assured him. (76) ...ujišťoval ho Yossarian. (66) ...ujistil ho Yossarian. (67)

...he exclaimed. (76) ...vykřikl. (66) ...vykřikl. (67)

...Milo asked. (78) ...ptal se Milo. (66) ...zeptal se Milo. (67)

...and said... (78) ...a zarecitoval... (67) ...a řekl... (67)

...he blurted out imploringly. (78) ...vyhrkl úpěnlivě. (67) ...vybuchl tak prosebně, jako by šlo o spásu duše. (67)

...he had admitted... (78) ...omlouval se... (67) ...připustil... (67)

...he demanded. (78) ...ptal se. (67) ...vyptával se. (68)

...Milo explained... (78) ...vysvětloval Milo... (67) ...uhýbal provinile očima. (68)

...said Yossarian. (79) ...přisvědčil Yossarian. (67) ...řekl Yossarian... (68)

Milo went pale again. "He did *what?*" (79) Milo opět zbledl. „Cože?“ (67)

Milo opětně zezelenal. „Co udělal?“ (68)

...Milo exclaimed, with thin-lipped disapproval. (79) ...zvolal Milo a pohoršeně sevřel rty. (67) ...ušklíbl se Milo, úplně rozvrácen nesouhlasem. (68)

...Yossarian corrected. (79) ...odporoval Yossarian. (67) ...opravil ho Yossarian... (68)

Milo sniffed in consternation twice... "In that case..." (79) Milo v úžase dvakrát zafřkal... „V tom případě..." (67) Milo si dvakrát ohromeně odřekl... „Už aby..." (68)

...he confided earnestly... (79) ...svěřoval se Yossarian vážně... (68)

...svěřoval se vážně... (68)

...Yossarian said, trying to placate him. (80) ...snažil se ho uchlácholit Yossarian. (68) ...chlácholil ho Yossarian. (69)

...Milo declared. (80) ...prohlásil slavnostně Milo. (68) ...prohlásil Milo. (69)

... Milo hauled violently at disheveled hunk of his off-colored mustache. "I don't like guys like that." (80) ... Milo se divoce popotahoval za srdceryvný chomáč svého vyšisovaného knírku. „Tyhle chlápky nemůžu ani cejtit.“ (68) Milo prudce zacloumal pocuchaným chumáčem svého špatně vybarveného kníru. „Nemám tyhle kvítka rád.“ (69)

...he said. (80) ...pravil. (69) ...pravil... (69)

...Yossarian vowed. (80) ...prohlásil Yossarian. (69) ...zavázal se Yossarian slavnostně. (69)

...Milo reminded him reprovingly. (80) ...připomněl mu Milo vyčítavě. (69)

...napomenul ho Milo káravě. (69)

...he explained to Yossarian. (81) ...vysvětloval Yossarianovi... (69)

...vysvětloval Yossarianovi... (69)

...he requested. (81) ...žádal Yossariana. (69) ...dožadoval se. (70)

...cried McWatt... (81) ...vykřikl McWatt... (69) ...vypískl McWatt... (70)

...Milo explained. (81) ...vysvětloval mu Milo. (69) ...vysvětloval Milo. (70)

...Yossarian asked. (81) ...ptal se Yossarian. (69) ...otázal se Yossarian. (70)

...he protested. (81) ...odsekl. (70) ...odsekl. (70)

Milo next addressed himself to McWatt. ... (81) Pak se Milo obrátil k McWattovi. ... (70) Potom se obrátil na McWatta. ... (70)

...McWatt exclaimed. (82) ...zvolal McWatt. (70) ...vybuchl McWatt. (70)

...Milo assured him. (82) ...ujišťoval ho Milo. (70) ...ujišťoval ho Milo. (70)

...corrected Milo. (82) ...dodal Milo. (70) ...poopravil Milo. (70)

...Milo offered with growing weariness and exasperation. (82) ...nabídl se Milo, i když už ho to očividně unavovalo. (70) ...nabídl se Milo, byť oslaben únavou a vyčerpáním... (71)

...Yossarian asked. (82) ...ptal se Yossarian. (70) ...zeptal se Yossarian. (70)

...he scolded firmly. (83) ...pokáral Yossariana důrazně. (71) ...vytkl pevně. (70)

...Milo answered without hesitation. (83) ...odpověděl Milo bez váhání. (71)

...odpověděl Milo bez váhání. (70)

He looked from Yossarian to McWatt and back again. "I really can't see what everybody is complaining about." (83) Pohlédl z Yossarian na McWatta a pak zase na Yossariana. „Já opravdu nechápu, nač si tedy

všichni stěžujete.” (71) Přeběhl pohledem z Yossariana na WcWatta a zpátky. „Nejde mi opravdu do hlavy, nač si pořád každý stěžuje.“ (70)

...he had counseled Clevinger... (85) ...radil Clevingerovi... (72) ...radil Clevingerovi... (73)

...Clevinger insisted... (85) ...trval na svém Clevinger... (72) ...trval na svém Clevinger... (73)

...Lieutenant Scheisskopf wailed. (85) ...kvílel poručík Scheisskopf. (72)

...lamentoval poručík Scheisskopf. (73)

...Yossarian advised Clevinger avuncularly. (85) ...radil Yossarian otcovsky Clevingerovi. (73) ...radil Yossarian Clevingerovi bratrsky. (73)

...Clevinger objected. (85) ...bránil se Clevinger. (73) ...namítal Clevinger. (73)

...Lieutenant Scheisskopf beseeched them all prayerfully. (86)

...zapřísahal je poručík Scheisskopf úpěnlivě. (73) ...žadonil poručík Scheisskopf hlasem plným pokory... (73)

...Clevinger said. (86) ...upozorňoval Clevinger Yossariana. (73)

...prohlásil Clevinger. (73)

...Yossarian answered. (86) ...řekl mu na to Yossarian. (73)...odpověděl Yossarian. (74)

...Clevinger argued. (86) ...ptal se Clevinger. (73) ...naléhal Clevinger. (74)

...Yossarian replied. (86) ...odpověděl Yossarian. (73) ...odvětil Yossarian. (74)

...Lieutenant Scheisskopf swore. (86) ...ujišťoval poručík Scheisskopf. (73)

...zapřísahal se poručík Scheisskopf. (74)

...said Clevinger. (86) ...pravil Clevinger. (73) ...řekl Clevinger. (74)

...said Yossarian. (86) ...řekl Yossarian. (73) ...řekl Yossarian. (74)

...said Lieutenant Scheisskopf. (86) ...pokračoval poručík Scheisskopf. (73)

...prohlásil poručík Scheisskopf. (74)

...said Yossarian. (86) ...prohlásil Yossarian. (73) ...řekl Yossarian. (74)

...she would say to Yossarian every month. (87) ...oznamovala každý měsíc Yossarianovi. (74) ...říkávala Yossarianovi měsíc co měsíc. (74)

...he would reply. (87) ...zněla jeho odpověď. (74) ...0 (74)

...she insisted. (88) ...ujišťovala ho. (74) ...0 (74)

...she would say to her husband. (88) ...oznamovala manželovi. (74)
...předestře to svému muži. (74)
...Lieutenant Scheisskopf would grumble petulantly. (88) ...odsekl jí nedůtklivě poručík Scheisskopf. (74) ...zabručí nedůtklivě poručík Scheisskopf. (74)
...she asked hopefully. (90) ...zeptala se s nadějí v hlase. (76) ...otázala se plna naděje. (77)
...she pouted one night. (90) ...špulila se na něj jednou v noci. (76)
...našpulila rty jednou v noci. (77)
...he snapped at her impatiently. (90) ...štěkl na ni netrpělivě. (76)
...odsekl netrpělivě. (77)
...Lieutenant Engle said. (92) ...dal se slyšet poručík Engle. (78) ...dal se slyšet poručík Engle. (78)
...he promised. (92) ...sliboval. (78) ...sliboval. (78)
...he announced. (92) ...pravil. (78) ...oznámil. (79)
...Lieutenant Travers remarked. (92) ...poznámenal poručík Travers... (78)
...poznámenal poručík Travers. (79)
...Lieutenant Engle agreed. (92) ...souhlasil poručík Engle. (78)
...souhlasil poručík Engle. (79)
...Lieutenant Travers answered coolly. (92) ...řekl na to chladně poručík Travers. (78) ...odvětil poručík Travers chladně. (79)
...Lieutenant Engle retorted. (93) ...opáčil poručík Engle. (78) ...odsekl poručík Engle. (79)
...the colonel...roared. (93) ...řičel plukovník... (79) ...zaburácel plukovník... (79)
...Clevinger replied. (93) ...bránil se Clevinger. (79) ...odpověděl Clevinger. (79)
...ordered Major Metcalf. (93) ...nařizoval Clevingerovi major Metcalf. (79)
...nařídil major Metcalf. (79)
...Major Metcalf inquired coldly. (93) ...ptal se major Metcalf chladně. (79)
...otázal se major Metcalf chladně. (80)
...Clevinger protested. (93) ...protestoval Clevinger. (79) ...protestoval Clevinger. (80)

...Major Metcalf directed... (93) ...nařídil major Metcalf... (79)
 ...nařizoval major Metcalf... (80)
 ...said the colonel... (93) ...řekl plukovník. (79) ...řekl plukovník... (80)
 Major Metcalf swallowed with difficulty. "Yes, sir." (93) Major Metcalf
 polkl naprázdno. „Ano, pane...“ (79) Major Metcalf zajíkově polkl. „Ano,
 pane...“ (80)
 ...he inquired slowly... (94) ...zeptal se pomalu... (80) ...otázal se
 pomalu... (80)
 ...roared the colonel. (94) ...řval plukovník. (80) ...láteřil plukovník. (81)
 ...said Lieutenant Scheisskopf... (95) ...odmítl to nařčení poručík
 Scheisskopf. (81) ...řekl poručík Scheisskopf. (81)
 ...said Major Metcalf. (95) ...přiznal major Metcalf. (81) ...řekl major
 Metcalf. (81)
 ...said the corporal...reading... (95) ...přečetl desátník... (81)
 ...napověděl desátník ze stenografického záznamu. (81)
 ...said the colonel. (95) ...řekl plukovník. (81) ...řekl plukovník. (81)
 ...asked the colonel. (96) ...zeptal se plukovník. (81) ...zeptal se
 plukovník. (82)
 Clevinger took a deep breath. ... (96) Clevinger se zhluboka nadechl. ... (81)
 Clevinger se zhluboka nadechl. ... (82)
 ...Lieutenant Scheisskopf said. (96) ...informoval ho poručík
 Scheisskopf. (82) ...přihlásil se poručík Scheisskopf. (82)
 ...he explained. (96) ...vysvětloval. (82) ...vysvětloval. (82)
 ...interrupted the colonel... (96) ...přerušil ho plukovník... (82) ...přerušil
 ho plukovník... (82)
 ...cried Major Metcalf. (97) ...povykoval major Metcalf. (82) ...hulákal
 major Metcalf. (83)
 ...said Lieutenant Scheisskopf. (97) ...přiznal se poručík Scheisskopf. (82)
 ...odvětil poručík Scheisskopf. (83)
 ...read back the corporal... (97) ...citoval ze zápisu desátník... (83)
 ...přečetl desátník stenografista. (83)
 ...the colonel shouted. (97) ...zařval plukovník. (83) ...zařval
 plukovník. (83)

...read back the corporal. (97) ...četl znovu desátník. (83) ...přečetl desátník. (83)

...shrieked the colonel... (98) ...vřískal plukovník... (83) ...křičel plukovník... (83)

...corrected the corporal. (98) ...opravoval ho desátník. (83) ...opravil ho desátník. (83)

...Lieutenant Scheisskopf explained. (98) ...vysvětloval poručík Scheisskopf. (83) ...vysvětloval poručík Scheisskopf. (84)

...mumbled Clevinger. (99) ...mumlal Clevinger. (84) ...huhňal Clevinger. (85)

“Justice?” The colonel was astounded. (99) „Spravedlnosti?“ Plukovník byl ohromen. (84) „Spravedlnost?“ Plukovník byl ohromen. (85)

...the colonel jeered... (99) ...vysmál se mu plukovník... (84)

...poškleboval se uštěpačně plukovník... (85)

...ordered Major Metcalf. (99) ...nařizoval Clevingerovi major Metcalf. (85)

...rozkázal major Metcalf. (84)

...he told him glumly. (99) ...říkal mu chmurně. (85) ...řekl Clevingerovi otráveně. (86)

...answered Clevinger. (99) ...bránil se Clevinger. (85) ...odpověděl Clevinger. (86)

...Yossarian promised... (99) ...vysvětloval mu Yossarian... (85)

...prorokoval Yossarian. (86)

...he announced to her finally in a soft voice. (102) ...oznámil jí konečně tichým hlasem. (86) ...oznámil jí tichým hlasem. (87)

...he counseled one and all... (104) ...kázal všem bez rozdílu... (88)

...poradil všem bez rozdílu... (89)

...and everyone said... (102) ...a všichni na to zbožně říkali... (88)

...a každý na to řekl... (89)

...he preached with ardor... (102) ...prohlašoval se zápalem... (88)

...kázal zaníceně... (89)

...he preached... (102) ...pokračoval... (88) ...kázal... (89)

And others murmured... (102) A ostatní mumlali... (88) A ostatní zahučeli... (89)

...he would say. (105) ...říkával. (88) ...říkával. (89)

...roared...Senator from his state indignantly. (107) ...řval...senátor... (90)
...vytruboval rozhořčeně starší senátor... (91)
...so that Congressmen...could go trotting back and forth...chanting... (107)
...takže kongresmani...lítali sem a tam...a prozpěvovali jako litanii... (90)
...aby se členové kongresu...mohli potloukat ulicemi Washingtonu, D.C., a
omílat pořád dokola... (91)

3. ANALÝZA

3.1 Uvozovací slovesa v *The Last of the Mohicans*

V *The Last of the Mohicans* se vyskytuje 249 případů sloves uvozujících přímou řeč na 100 stranách textu - 32 různých plnovýznamových sloves a 2 nominální vazby s *be* (*be + his/the answer*).

say – 79 případů - z toho podmět stojí před *say*: 15, *say +* příslovečné určení způsobu: 8 výskytů

return: 36

continue: 19

demand: 16

exclaim: 13

answer: 12

ask, mutter: 8

interrupt, whisper: 7

add, cry, repeat: 5

murmur, reply, speak: 3

shout, sing: 2

address, bend, break (from his lips), commence, drop (his voice), ejaculate, glance, inquire, make reply, pass, resume, sob, suggest, tap - 1

3.2 Uvozovací slovesa v *East of Eden*

Román *East of Eden* obsahuje 346 případů sloves uvozujících přímou řeč na 100 stranách textu – 51 různých plnovýznamových sloves a 13 užití sponového slovesa (7krát *be + adjektivum*, 2krát *there + be*, 1krát *be + substantivum*, 1krát *be + this*, 1krát *be + through*, 1krát *become*).

say: 232 případů – podmět stojí před *say*: 148, *say +* příslovečné určení způsobu: 41 výskytů

ask: 15

demand: 7

call, go on, shout, tell: 4

cry, repeat, think, turn, write: 3

begin, come, complain, continue, echo, explain, laugh, move, reply, stand up: 2

beg, blaze, breathe, cast about, chuckle, dim, end, explode, face, fall open, flow, grasp, grin, hear, hold, hold up, lean forward, permit, prospect, protest, rap, report, sigh, slip, stare, touch, try, wrench: 1

3.3 Uvozovací slovesa v *Catch-22*

V románu *Catch-22* se objevuje 422 případů sloves uvozujících přímou řeč na 100 stranách textu – 116 různých plnovýznamových sloves a 9 užití sponového slovesa (4krát be + substantivum, 2krát be + adjektivum, 2krát have + thought, 1krát go pale)

say: 88 případů – z toho podmět stojí před say: 54, say + příslovečné určení způsobu: 8 výskytů

ask: 36

answer: 22

tell: 17

explain, reply: 12

cry, demand: 8

write: 7

correct: 6

agree, continue, inquire, protest, repeat, shout: 5

advise, announce, assure, echo, exclaim, mumble, retort, want to know, whisper: 4

boast, confess, order, remark, request, roar, warn, write: 3

add, admit, beg, begin, counsel, cry out, declare, grumble, interrupt, muse, observe, persist, plead, point out, preach, promise, read back, respond, shake, shout back, sigh, sing, snap, swear: 2

address, apologise, argue, arrest, bellow, beseech, blink, bluff, blurt out, break in, call back, color, concede, confide, croak, cry back, decide, direct, giggle, go on, grieve, growl, haul, holler, inform, jeer, joke, laugh, lie, look, murmur, note, object, offer, pounce, pout, rebuke, reflect, remind, rumble, ruminate, scold, shatter, shriek, shrink back, skirt, snarl, sniff, snigger, snort, sob, stare, swallow, take, try, vow, wail, wheedle, yell: 1

3.4 Uvozovací slovesa v průběhu 135 let

V americkém románu se s postupem času zvyšuje objem přímé řeči a s tím roste počet sloves uvozujících přímou řeč. V románu *The Last of the Mohicans* (1826) se objevuje 249 případů sloves uvozujících přímou řeč, v románu *East of Eden* (1952) je to 346 případů a v *Catch-22* (1961) dokonce 422 případů, přičemž nejvíce různých sloves používá Joseph Heller v románu *Catch-22* a nejméně J. F. Cooper v *The Last of the Mohicans*.

Ve všech zkoumaných románech nejčastěji uvozuje přímou řeč sloveso *say*, přičemž u Steinbecka tvoří 67% všech sloves uvozujících přímou řeč, u Coopera 32%, zatímco u Hellera je to pouhých 21%. V americkém románu v 19. století převažují u slovesa *say* případy, kdy podmět je umístěn až za slovesem, zatímco ve 20. století je tomu naopak.

V americkém románu 19. a 20. století se postupně stále více používá sloveso *reply*. V *The Last of the Mohicans* se objevuje pouze jednou, v *East of Eden* dvakrát a v *Catch-22* už dvanáctkrát. Právě naopak je tomu u slovesa *return*, které se těší velké oblibě u Coopera a v *The Last of the Mohicans* je zastoupeno celkem 36krát, ale v repertoáru Steinbecka ani Hellera jej nenajdeme.

U amerického románu lze sledovat tendenci používat stále méně sloveso *demand* a nahrazovat jej slovesem *ask*. U Coopera se *demand* objevuje šestnáctkrát a *ask* pouze osmkrát, takže poměr *ask* : *demand* je zde 1 : 2. U Steinbecka už *ask* početně převažuje nad *demand* v poměru 2 : 1 a u Hellera dokonce v poměru 9 : 2.

V *The Last of the Mohicans* a *Catch-22* se slovesa uvozující přímou řeč objevují pouze v minulém čase, zatímco Steinbeck v *East of Eden* použil i čas přítomný prostý a to ve čtyřech případech, kde je přímá řeč vložena do jiné přímé řeči. V *The Last of the Mohicans* najdeme jen minulý prostý čas, avšak v *East of Eden* se objevuje v několika případech i čas minulý průběhový a předminulý a Heller v *Catch-22* občas využívá čas předminulý a opakovanou minulost vyjádřenou pomocí *would*. Ve všech zkoumaných románech se objevují také uvozovací slovesa v přítomném participiu, které vyjadřuje současnost děje s předchozím slovesem.

Ve většině případů je autor přímé řeči mužského rodu. Mluví ženského rodu jsou v poměru k celkovému počtu uvozovacích sloves nejméně frekventovanější v *The Last of the Mohicans*, kde se objevují jako podměty uvozovacích sloves v 38 případech (15,3% všech výskytů uvozovacích sloves) a jejich promluvy jsou v 23 případech emotivní, přičemž nejčastěji vyjadřují strach. Tyto promluvy jsou emotivní častěji než projevy mluvčích mužského rodu. V *East of Eden* najdeme uvozovací sloveso ve spojení s podmětem v ženském rodu 41krát (11,8%) a ve 14 případech jsou tyto promluvy emotivní, přičemž žádná emoce nepřevládá. *Catch-22* obsahuje pouze sedm spojení uvozovacího slovesa s podmětem ženského rodu (1,7%). Obsah přímé řeči je přitom emocionálně neutrální. Důvodem je fakt, že se jedná o válečný román, který se soustředí na zážitky amerických vojáků, takže ženského postavy se zde vyskytují spíše výjimečně.

3.5 Sémantická klasifikace

Anglická slovesa uvozující přímou řeč v amerických románech lze rozdělit dle významu do pěti skupin:

- 1) mluvení – do této skupiny patří nejen slovesa, která vyjadřují mluvení v základním významu, ale i slovesa, která tento význam získala teprve v kontextu. Do druhé kategorie patří např.: sloveso *break* ve spojení „...at length broke from his compressed and trembling lips...“ (Cooper 83), *drop* – „...and dropping his voice nearly to a whisper...“ (Cooper 35), *flow* – „The words began to flow more smoothly“ (Steinbeck 38), *explode* – „Charles’ voice came through the image and exploded it...“ (Steinbeck 65). Kvůli jejich velkému počtu neuvádím všechna slovesa, která do této skupiny patří.
- 2) specifické hlasové projevy – chuckle, giggle, laugh, rumble, sigh, sniff, snigger, snort, sob, wail;
- 3) myšlení – cast about, decide, have an idea, muse, reflect, ruminate, think, try to find words;
- 4) průvodní činnost (fyzická reakce) – arrest, bend, blaze, breathe, color, come over, dim, face, fall open (mouth), glance, grasp, grieve, grin, haul,

hear, hold, lean, look, move, observe, permit (oneself a smile), pout, prospect, rap, shake, shrink back, skirt, slip, stand up, stare, swallow, take a breathe, tap, touch, try another approach, turn, wrench, write;

5) sponová slovesa – be, become, go, have – tato slovesa musí být doplněna dějovým substantivem nebo adjektivem, které pak vyjadřuje obsah predikace (Dušková 206). S tímto doplněním pak mohou popisovat náladu mluvčího (be + amused, angry, astounded, embarrassed, stunned a spojení boldness was all through) či hlasové kvality projevu (voice was + croaking whisper, monotone, muffled, shrill; voice became monotone). Mohou také nést význam mluvení (be + answer, lament), myšlení (have + thought) nebo vyjadřovat fyzickou reakci (go + pale, mouth was open, eyes were pained). Sloveso *be* může také vyjadřovat pouhou existenci něčeho, především ve spojení there + be.

Ve všech zkoumaných románech převládají verba dicendi. V *The Last of the Mohicans* tvoří 97,6% všech výskytů sloves uvozujících přímou řeč (243 z 249), v *East of Eden* je to 85,8% (297 z 346) a v *Catch-22* 88,6% (374 z 422). V *East of Eden* se objevuje 54 různých sloves uvozujících přímou řeč, přičemž 25 z nich tvoří slovesa popisující chování a 22 různých sloves nese význam mluvení. Objem sloves popisujících chování se téměř nemění. V *The Last of the Mohicans* tato slovesa tvoří 8,3% všech sloves uvozujících přímou řeč, v *East of Eden* je to 8,7% a v *Catch-22* 6,2%. Cooper nepoužívá slovesa s významem myšlení, u Steinbecka se objevují v pěti a u Hellera v sedmi případech.

The Last of the Mohicans obsahuje 48 případů emotivních sloves s významem mluvení, v *East of Eden* jich je 13 a v *Catch-22* 59. Tato slovesa je ale potřeba brát v úvahu v poměru k celkovému počtu sloves uvozujících přímou řeč v daném románu, abychom si mohli lépe uvědomit míru emotivnosti jednotlivých románů. V románu *The Last of the Mohicans* tato slovesa tvoří 19,3% všech sloves uvozujících přímou řeč, v *East of Eden* je to 5,6% a v *Catch-22* 13,7%. Steinbeck sice tato slovesa používá nejméně, využívá ale hojně sloveso *say* ve spojení s příslovečným určením způsobu, aby vyjádřil emoce mluvčího. *Say* ve spojení s příslovečným určením způsobu se u něj objevuje 41krát, zatímco u Hellera jen 8krát a u Coopera 6krát. Steinbeck i Heller používají

k vyjádření emocí a postojů mluvčích také sponová slovesa a slovesa vyjadřující chování či specifické hlasové projevy. Každý z autorů má své oblíbené emotivní sloveso uvozující přímou řeč. Pro Coopera jím je *exclaim* (13 výskytů), pro Steinbecka *shout* (4 výskyty) a pro Hellera *cry* (8 výskytů). Největší počet odlišných emotivních sloves najdeme v *Catch-22*. Sloveso *mutter* se objevuje pouze v *The Last of the Mohicans*.

3.6 Anglické vs americké romány

Zdrojem informací o anglickém románu je v tomto srovnání článek Jaroslava Peprníka „Reporting Phrases in English Prose“. Na rozdíl od anglického románu, jsou všechny americké romány docela emotivní. V anglickém románu 19. století je nerozšířenějším emotivním slovesem *cry*, zatímco v americkém je to *exclaim*. V anglickém románu 20. století autor nikdy nepoužívá dvě slovesa se stejným významem, tedy používá vždy jen jedno z trojice sloves *answer*, *reply* a *return*. Heller ale používá v *Catch-22* všechna tři slovesa a u Steinbecka najdeme *reply* i *ask*. *Reply* se zde ale objevuje jen ve dvou případech, ačkoli *ask* se zde vyskytuje 36krát. V americkém i anglickém románu se rozšiřuje škála sloves uvozujících přímou řeč. Autoři ve 20. století začínají užívat slovesa popisující duševní stavy a chování mluvčího. V anglickém i americkém románu můžeme sledovat obdobný vývoj v oblasti interpunkce. V 19. století je časté použití dvojtečky, ve 20. století je dvojtečka nahražena čárkou a mezi uvozovací větou a přímou řečí se objevuje i tečka, když přímou řeč uvozuje sloveso *be* nebo sloveso vyjadřující specifické hlasové projevy a chování.

4. UVOZOVACÍ SLOVESA V ČESKÝCH PŘEKLADECH

4.1 Sloveso *say*

Poslední Mohykán

Překlad: Vladimír Henzl (1961)

Při překladu 79 výskytů slovesa *say* bylo použito 10 různých sloves a 3krát bylo *say* vynecháno.

říci – 61 případů

odpovědět, zeptat se - 3

obrátit se - 2

ozvat se, prohodit, vykládat, zaprosit, zarazit – 1

Ve dvou případech překladatel použil místo *say* sloveso, které za ním následovalo v participiální vazbě.

...said Hawk-eye, laughing. (53) - ...zasmál se Sokolí oko. (44)

...he said, using the appellation... (39) – Heyward použil oslovení... (33)

Překlad: Pavla Moudrá (1908)

Při překladu 79 výskytů slovesa *say* bylo použito 14 různých sloves, 1 nominální fráze (se slovy) a jedenkrát bylo *say* vynecháno.

říci – 36 případů

pravít – 21

zvolat – 4

ptát se – 3

ozvat se, pronést – 2

mluvit, promluvit, říci si, tázat se, zahovořit, zavolat – 1

Ve třech případech překladatel *say* nahradil slovesem, které po něm bezprostředně následovalo v participiální vazbě.

...said the scout, laughing inwardly. (30) - ...smál se tiše, s hlubokým uspokojením zvěd. (30)

...said Hawk-eye, laughing. (53) - ...smál se Sokolí oko. (50)

...said the scout, shaking his head doubtingly. (32) - ...vrtěl zvěd nedůvěřivě hlavou. (32)

Na východ od ráje

Překlad: František Vrba (1968)

Při překladu 232 výskytů slovesa *say* bylo použito 48 různých sloves, 2 nominální vazby (nápís, prohlášení) a 12krát bylo *say* vynecháno. V jednom případě překladatel nahradil *say* slovesem, které po něm v původní větě následovalo.

...Adam said, suddenly sobered. (105) ...vystřízlivěl najednou Adam. (115)

Slovesa, která byla použita při překladu *say*, můžeme rozdělit do tří skupin:

a) verbální obecné

říct – 123 případů

prohlásit – 12

říkat – 4

ozvat se, povídat – 2

dát se (do řeči), obrátit se, vyslovit, zvěstovat – 1

b) verbální specifické

odpovědět – 13

opakovat, poznamenat – 6

namítnout – 4

zeptat se – 3

odseknout, pokračovat, připustit, utrhnout se, vést svou, vyjet si – 2

odmítnout, odrazit, podotknout, popřát, poštvát, připodotknout,

přisvědčit, přiznat se, stát, upozornit, vydechnout, vyhrknout, vykottat,

vysvětlit, vzpomnět si, začínat, začít – 1

c) pocitové

chlubit se, chvástat se, křiknout, povzdychnout si, ulevit si, ušklíbnout se, vybuchnout, vyštěknout, zabručet – 1

Hlava XXII

překlad: Miroslav Jindra (1979)

Při překladu 88 výskytů slovesa *say* bylo užito 39 různých sloves a 2krát bylo *say* vynecháno. Ve dvou případech překladatel *say* vynechal a nahradil jej slovesem, které po něm následovalo v participiální vazbě.

...Yossarian said, trying to placate him. (80) ...snažil se ho uchlácholit Yossarian. (68)

...said the Corporal...reading... (95) ...přečetl desátník... (81)

Slovesa použitá při překladu *say* lze rozdělit do tří skupin:

a) verbální obecné

říci – 25 případů

pravít – 6

oznámit - 4

říkat - 3

prohlásit - 2

dát se slyšet, dodat, informovat, povídat, prohlásit - 1

b) verbální specifické

pokračovat – 5

přisvědčit - 4

odmítnout, opakovat, potvrdit, ptát se, souhlasit, vysvětlovat - 2

dožadovat se, kroutit hlavou, odpovědět, ozvat se, přiznat, přiznat se,

ubezpečovat, ujišťovat, upozorňovat, vybafnout, zarecítovat, žádat – 1

c) pocitové

snažit se - 2

divit se, podívat se, potěšit se, radovat se, vyjevit se - 1

Hlava 22

Překlad: Jaroslav Chuchvalec (1964)

Při překladu 88 výskytů slovesa *say* bylo užito 27 různých sloves a 1 nominální fráze (na to – 2 výskyty). Ve dvou případech překladatel sloveso *say* vynechal a nahradil je slovesem, které po něm následovalo v participiální vazbě, nebo slovesem významově odvozeným z podstatného jména, které po něm následovalo.

...said Corporal Snark with a superior smirk (75) – povýšeně se usmál desátník Snark. (65)

...Yossarian said, trying to placate him. (80) ...chlácholil ho Yossarian. (69)

Slovesa užitá při překladu *say*:

a) verbální obecné

říct – 54 případů

ozvat se, pravit, prohlásit, říkávat – 2

dát se slyšet, díť, odtušit, povídat, prohodit, pronést, předestřit - 1

b) verbální specifické

odvětit – 4

odpovědět - 2

bránit se, chlácholit, napovědět, přihlásit se, snížit hlas, vpadnout, vysvětlovat, zahučet - 1

c) pocitové

osopit se, snažit se - 1

4.2 Tendence v českých překladech

Nejvíce ekvivalentů má české sloveso *odpovědět*, které bylo použito při překladu devíti různých anglických sloves: *answer, continue, exclaim, reply, retort, return, say, tell, whisper*.

V českých překladech postupně mizí sloveso *odvětit*. V překladu *Posledního Mohykána* z roku 1908 jej najdeme 27krát a je častější než *odpovědět*, v překladu *Hlavy 22* z roku 1964 se vyskytuje 8krát. V překladech *Poslední Mohykán* z roku 1961, *Na východ od ráje* z roku 1968 a *Hlava XXII* z roku 1979 se nepoužívá.

U českých sloves narozdíl od anglických určujeme kategorii vidu. Rozlišujeme vid dokonavý (vyjadřuje ukončenost či ohraničenost děje) a nedokonavý (vyjadřuje děj neohraničený, který může probíhat v přítomnosti). Překladaelé, kteří usilují o různorodost užitých sloves, využívají možnost tvořit slovesa odvozená od stejného kořene, která se pak liší jen videm. Tímto způsobem byli vytvořeny alternativy celkem u 15 sloves: divit se/podivit se, dotazovat se/otázat se, křičet/vykřiknout, mručet/zamručet, mumlat/zamumlat, odpovídat/odpovědět, protestovat/zaprotestovat, ptát se/vyptávat se/optat se/pozeptat se/zeptat se, říci/říkat, řvát/zařvat, ujišťovat/ujistit, vysvětlovat/vysvětlit,

šeptat/pošeptat/zašeptat, volat/zavolat/zvolat, začínat/začít. Nejčastěji tyto skupiny sloves využívá J. Chuchvalec v překladu *Hlavy 22*.

V českém překladu se objevují případy, kdy se překladatel rozhodnul sloveso uvozující přímou řeč vypustit. V překladu románu *Poslední Mohykán* z roku 1908 byla vynechána tato slovesa: jednou *add, be + answer, continue, interrupt, return* a v překladu z roku 1961 to bylo třikrát *say* a jedenkrát slovesa *be + answer* a *sob*. U románu *Na východ od ráje* se jedná jedenkrát o sloveso *ask* a dvanáctkrát o *say*. V překladu *Hlava 22* z roku 1964 byla vypuštěna dvakrát slovesa *ask* a *boast* a jednou *explain, insist, reply, tell* a v překladu z roku 1979 jednou *continue* a *say*. Celkem nejvynechávanější je tedy sloveso *say*.

Verbum dicendi bylo občas v překladu vynecháno a nahrazeno slovesem, které po něm následovalo v participiální vazbě, nebo slovesem významově odvozeným z podstatného jména, které po něm následovalo.

The Last of the Mohicans

překlad P. Moudré (1908)

...she continued, her voice lowering... (83) ...hlas se jí lámal a tlumil... (75)

...interrupted the hunter, elevating his body... (34) A lovec se vztyčil... (34)

překlad V. Henzla (1961)

...shouted the scout, who did not spare his open laughter... (31)

...rozesmál se hlasitě zvěd... (32)

Catch-22

překlad J. Chuchvalce (1964)

...Milo explained looking away, little guiltily. (78) ...uhýbal provinile očima. (68)

...Milo exclaimed, with thin-lipped disapproval. (79) ...ušklíbl se Milo, úplně rozvrácen nesouhlasem. (68)

4.3 Přísllovečné určení způsobu

K upřesnění způsobu promluvy se slovesa uvozující přímou řeč často pojí s přísllovečným určením způsobu. Pokud existují dva překlady daného textu do češtiny, objevují se případy, kdy každý z překladatelů zvolí k vyjádření daného přísllovečného určení jiný výraz. Tyto situace lze

rozdělit do čtyř kategorií. V uvedených citátech jsem vynechala podmět, který pro nás není v této situaci důležitý. Data v citacích jsou uváděna v tomto pořadí:

The Last of the Mohicans: originál - překlad V. Henzla (1961) - překlad P. Moudré (1908)

East of Eden: originál - překlad F. Vrby (1968)

Catch-22: originál - překlad M. Jindry (1979) – překlad J. Chuchvalce (1964)

1. jeden z překladatelů užije sloveso bez příslovečného určení

V některých případech překladatel příslovce pouze vynechá.

The Last of the Mohicans

Then suddenly lifting up his voice amid the eternal din of waters, he sang aloud (49) – začal uprostřed věčně hučícího vodopádu zpívat (41) – zazpíval hlasitě (46)

Catch-22

roared indignantly (107) – řval (90) – vytruboval rozhořčeně (91)

Jindy překladatel použije sloveso, které obsahuje význam příslovečného určení způsobu, přičemž občas dochází k významovému posunu mezi anglickým originálem a českým překladem.

The Last of the Mohicans

exclaimed aloud (44) – vykřikl (37) – zvolal hlasitě (43)

returned positively (33) – trval na svém (28) – odvětil rozhodně (34)

Catch-22

cried excitedly (10) – jásal. (13) – křičel vzrušeně. (13)

cried heatedly (23) – křičel rozčileně (23) – rozpálil se (23)

asked with surprise (47) – divil se (41) – otázel se překvapeně (43)

responded sharply, thrown into confusion (58) – vyjekl (50) – vyjevil se (51)

said somberly (68) – ozval se ponuře (59) – zahučel (59)

Zde dochází k významovému posunu, kdy sloveso *zahučel* nevyjadřuje emocionální rozpoložení mluvčího jako anglické *somberly*, jež poukazuje na smutek, ale pouze popisuje hlasové kvality promluvy.

had cried out in alarm (75) – vykřikl leknutím (64) – vyjevil se (64)

answered cheerfully (76) – odpověděl spokojeně (65) – zašvitořil (65)

U překladu P. Moudré zde dochází k významovému posunu. *Zašvitořit* znamená promluvit živě, vypovídá tedy pouze o způsobu promluvy, nikoli o emocích mluvčího jako anglické *answer cheerfully*. Nelze určit, zda je mluvčí spokojený či ne.

2. Překladatelé použijí synonyma

The Last of the Mohicans

said proudly (36) – řekl pyšně (31) – řekl hrdě (36)

coolly demanded (80) – zeptal se chladnokrevně (66) – zeptal se chladně (73)

Catch-22

persisted timorously (14) – naléhal nesměle (16) – pokračoval poněkud rozpačitě (16)

continued grimly (16) – pokračoval pochmurně (18) – pokračoval temně (18)

said magnanimously (47) – řekl velkomyslně (41) – řekl velkodušně (42)

asked hesitantly (58) – zeptal se váhavě (51) – se tichým hlasem nejistě optal (51)

mumbled despondently (75) – mumlal sklesle (65) – mumlal malomyslně (65)

blurted out imploringly (78) – vyhrkl úpěnlivě (67) – vybuchl tak prosebně (67)

hauled violently (78) – se divoce popotahoval (68) – prudce zacloumal (69)

reminded him reprovingly (80) – připomněl mu vyčítavě (69) – napomenul ho káravě (69)

scolded firmly (83) – pokáral důrazně (71) – vytkl pevně (70)

advised avuncularly (85) – radil otcovsky (73) – radil bratrsky (73)

preached with ardor (102) – prohlašoval se zápalem (88) – kázal zaníceně (89)

3. Překladatelé použijí příslovečné určení s posunutým významem

The Last of the Mohicans

coldly asked (14) – zeptala se chladně (13) – zeptala se klidně (17)

Posun: chladně znamená bez zájmu a klidně bez stresu – jde o posun od emotivně negativního příslovce k neutrálnímu.

Catch – 22

exclaimed ecstatically (14) – vykřikl nadšeně (17) – zvolal vzrušeně (17)

Posun: *nadšeně* znamená se zápalem, vyjadřuje silný zájem, zatímco *vzrušeně* sice odkazuje na silnou emoci, ale nelze určit o jaký druh emoce jde.

told him calmly (20) – řekl mu nevzrušeně (20) – řekl mu chladně (20)

Posun: *Nevzrušeně* znamená klidně, bez rozčilení stejně jako *calmly*, kdežto *chladně* vyjadřuje nezájem. Jedná se tedy o posun od emotivně neutrálního příslovce k negativnímu.

begged with embarrassment (24) – prosil ji nervózně (24) – žebronal v rozpacích (24)

Posun: Výraz *v rozpacích*, který odpovídá anglickému *with embarrassment*, vyjadřuje nejistotu, pochybnosti mluvčího, zatímco *nervózně* poukazuje na jeho podrážděnost.

skirted trap neatly (24) – se však té pasti hladce vyhnul (24) – obešel dovedně past (24)

Posun: *Hladce* vypovídá o průběhu akce, kdežto *dovedně* popisuje výsledek akce a vyjadřuje, že činnost dopadla velmi dobře.

observed reproachfully (52) – poznamenal vyčítavě (46) – konstatoval nakvašeně (46)

Posun: Anglickému *reproachfully* odpovídá české *vyčítavě*. *Nakvašeně* je obecnější, takže posun probíhá směrem od specifického k obecnému.

demanded with simulated belligerence (53) – stěžoval si s předstíraným rozhořčením (47) – opáčil s předstíranou záští (47)

Posun: *Belligerence* vyjadřuje nepřátelství stejně jako *zášť*. *Zášť* ale označuje velmi silné emoce, zatímco *rozhořčení* o síle emocí nevypovídá. *Belligerence* také vyjadřuje odhodlanost jednat narozdíl od obou českých překladů.

whispered helpfully (57) – pošeptal mu snaživě (50) – zašeptal mu, veden tím nejlepším úmyslem (51)

Posun: Fráze *veden tím nejlepším úmyslem* je pozitivní stejně jako anglické *helpfully*. *Snaživě* je neutrální, může mít jak pozitivní, tak negativní zabarvení. Jde tedy posun od pozitivního k neutrálnímu významu.

4. Každý z překladatelů použije příslovečné určení s různým významem

Jedním z důvodů je, že některá anglická slova mají více odlišných významů a každý z překladatelů se rozhodne pro jiný z nich. Ve zkoumaných románech se jedná o výrazy *reluctantly*, *softly* a *solemnly*.

The Last of the Mohicans

returned the Indian sternly (24) – odpověděl trpce Indián (20) – odtušil Indián přísně (26)

resumed his narrative in his former solemn manner (26) – a zase tak vážně jako prve pokračoval (22) – pokračoval dřívějším slavnostním tónem (27)

saying in a sort of soliloquy (42) – prohodil tiše (34) – pronesl jako v samomluvě (41)

said kindly (61) – řekl mírně (50) – řekl vlídně (56)

returned solemnly (63) – odpověděl vážně (51) – odvětil slavnostně (58)

speaking hoarsely (85) – řekl drsně (69) – řekl temně (79)

answered reluctantly (97) – neochotně odpověděl (79) – odpověděl váhavě (89)

Catch – 22

whispered softly (15) – zašeptal potichoučku (17) – šeptal měkce (17)

swore at him approvingly (28) – nadával mu obdivně (26) – nadával mu káravě (27)

rebuked him grievingly (35) – plísnil ho roztrpčeně (31) – obviňoval ho utrápeně (32)

confessed solemnly (50) – doznával slavnostně (43) – přiznal se důstojně (44)

explained harshly (64) – vysvětloval jednou (55) – vysvětloval nevrle (55)

said, in a voice lowered deferentially (76) – řekl ohleduplně ztišeným hlasem (65) – snížil uctivě hlas. (65)

swallowed with difficulty (93) – polkl naprázdno (79) – zajímavě polkl (80)

beseached them prayerfully (86) – zapřísahal je úpěnlivě (73) – žadonil s hlasem plným pokory (73)

told him glumly (99) – říkal mu chmurně (85) – řekl otráveně (86)

Pro americký román v 19. století je specifické, že autor ve větě uvozující přímou řeč občas používá adjektivum jako přívlastek podmětu. Překladařelé románu *The Last of the Mohicans* ale v některých případech tento přívlastek změnil na příslovečné určení způsobu.

překlad P. Moudré (1908)

...demanded her simple companion. (17) ...ptal se naivně cizinec. (21)
...returned the composed scout. (46) ...odvětil tento klidně. (44)
...returned the bewildered singing-master; (86) ...pravil pomateně zpěvák.
...demanded the still incredulous Indian. (97) ...ptal se nedůvěřivě
Indián. (89)
...said the provoked young man. (97) ...řekl mladý muž podrážděně. (89)

překlad V. Henzla (1961)

...repeated the sturdy scout. (33) ...opakoval vážně zvěd. (28)
...said the deliberate scout... (75) ...řekl klidně zvěd... (62)
...exclaimed the obdurate Hawk-eye; (78) ...bezcitně zvolal Sokolí
oko... (65)
...returned the agitated but undaunted Heyward; (90) ...odpověděl
rozčileně, ale beze strachu Heyward. (73)

V některých případech se pro toto řešení rozhodli oba překladařelé. Překlady jsou uvedeny v tomto pořadí:

překlad V. Henzla (1961); překlad P. Moudré (1908)

...cried the amused Alice. (16) ...zvolala vesele Alice. (15) ...zvolala
rozjařeně Alice. (19)
...returned the arch girl... (20) ...odpověděla dívka vesele... (17)
...odtušila zchytrale dívka... (22)
...continued the undisturbed Cora. (63) ...pokračovala Cora klidně. (51)
...řekla klidně Cora; (58)
...interrupted impatient Heyward; (87) ...netrpělivě ho přerušil
Heyward... (71) ...přerušil ho netrpělivě Heyward... (81)

4.4 Neadekvátní překlady

Za překladem uvádím důvod, proč jej považuji za neadekvátní. Při hodnocení adekvátnosti překladu jsem vždy brala v úvahu i kontext.

The Last of the Mohicans

“Would ye bring certain death upon us, by telling the Mingoes where we lie?” demanded Hawk-eye sternly. (72)

překlad P. Moudré (1908): „Chcete přivoditi naši jistou smrt...?“ šeptal Sokolí Oko přísně; (66) Překlad slovesa *demand* pomocí *šeptat* je neadekvátní, protože anglické sloveso neurčuje hlasitost projevu.

East of Eden

“Drink it.” He held a glass for her... (94)

Překlad F. Vrby (1968): „Vypij to!“ Nutil jí sklenici do ruky... (103)

Anglické *hold* vyjadřuje pouze fyzickou reakci, avšak české *přinutit* vyjadřuje vůli mluvčího.

Catch-22

Překlad J. Chuchvalce (1964)

“Who’s Nathaniel?” “Nathaniel who?” inquired Yossarian innocently. (24)
„Kdo je Nathaniel?“ „Kdo je Nathaniel?“ popřel otázkou nevinně Yossarian, že jde o satana. (24)

Anglické *inquire* ani kontext nevyjadřují, že mluvčí něco popírá. Jde o pouhý dotaz. Výběr slovesa v češtině byl ovlivněn faktem, že se překladatel rozhodl připojit doplňující informaci, která má čtenáři objasnit, že jméno Nathaniel označuje satana. Překladatel tedy zvolil sloveso, které sice neodpovídá anglickému *inquire*, ale umožnilo mu danou informaci do textu přidat.

“Who cares?” Dunbar answered. “I really do. I’ll even go so far as to concede that life seems longer i –“ (47)

„Kdo má zájem?“ dopálil ho Dunbar. „Vážně, dokonce bych tvrdil, že život se zdá delší, je -“ (42)

Sloveso *answer* je emotivně neutrální, zatímco české *dopálit* vyjadřuje, že mluvčí vzbuzuje u adresáta negativní emoce, konkrétně hněv. Obsah přímé řeči ale na žádné emoce nepoukazuje.

...Chief...demanded with simulated belligerence... (53)

...opáčil Náčelník ... s předstíranou záští... (47)

Opáčit znamená, že mluvčí reaguje na výrok jiného mluvčího. V tomto případě ale mluvčí pokračuje ve vlastní promluvě. *Opáčit* je navíc opakem ptát se, což je základní význam anglického *demand*.

...Yossarian answered cheerfully. (76) ...zašvitořil Yossarian. (65)

Answer cheerfully vyjadřuje emoce mluvčího, ale české *zašvitořit* popisuje způsob promluvy.

“No, no.” The chaplain colored faintly. “I didn’t mean anything like that.” (13)

„Ne, ne,“ kaplan poněkud zrozpačitěl. (16)

Fyzická reakce z anglického originálu je v českém překladu nahrazena slovesem vyjadřujícím emoce.

Překlad M. Jindry (1979)

...Nately pleaded. (23)

...napomínal ho Nately. (23)

Plead vyjadřuje prosbu mluvčího, kdy se mluvčí stylizuje do nižší pozice, zatímco při napomínání se cítí roven nebo nadřazen druhé osobě.

“Then what do you do with it?” demanded Milo... (76)

„A co s ním teda děláte?“ děsil se Milo... (65)

Sloveso *demand*, narozdíl od českého *děsit se*, nevyjadřuje emoce mluvčího.

“He certainly found out how wrong he was, didn’t he?” “On the contrary,” Yossarian corrected. (79)

„Jistě pak zjistil, jak hluboce se mýlil, že?“ „Naopak,“ odporoval Yossarian. (67)

Odporovat znamená, že mluvčí je proti něčemu. V tomto případě, ale mluvčí jen opravuje mylnou představu jiného mluvčího.

5. ZÁVĚR

Tato diplomová práce zkoumá slovesa uvozující přímou řeč v amerických románech 19. a 20. století a vychází z románů *The Last of the Mohicans* (1826), *East of Eden* (1952) a *Catch-22* (1961). Objem přímé řeči v americkém románu postupně roste a s tím se rozšiřuje repertoár uvozovacích sloves. Přímá řeč umožňuje charakterizovat osoby, aniž by autor měl přístup do jejich vědomí. V americkém románu je nejčastějším slovesem uvozujícím přímou řeč zcela neutrální *say*, které autoři využívají k vyjádření různých způsobů promluvy. Objevuje se například i ve spojení *letter said*. V českých překladech *say* převládá sloveso *říct*, ale objevují se i slovesa verbální specifická, která odráží sémantický či emocionální obsah přímé řeči jako např. *bránit se*, *potěšit se*, *zvolat*... Čeština se často nechává ovlivnit obsahem přímé řeči i při překladu dalších sloves. Např. *answer* je přeloženo jako *přisvědčit*, když je odpověď v přímé řeči kladná a *continue* jako *zeptat se*, když přímá řeč obsahuje otázku. Ačkoli v amerických románech převládá *say*, nelze je z hlediska přímé řeči považovat za emocionálně neutrální. Autoři využívají kromě verbálních emotivních sloves i slovesa popisující myšlení či chování nebo spojení slovesa s příslovcem, aby vyjádřili postoje mluvčího. Děje se tak na úkor verb *dicendi*, jejichž počet ve 20. století oproti 19. století klesá. To ovlivňuje také oblast interpunkce, kde je dvojtečka postupně nahrazována čárkou a u sloves popisujících chování tečkou. Za uvozovací slovesa ale nelze považovat všechna slovesa vyjadřující chování, i když stojí v pozici uvozovacího slovesa, ale pouze ta, která nějak významově souvisí s obsahem přímé řeči. Jako např. „„This long.“ He snapped his fingers.“ (*Catch-22* 47).

Ne vždy ale sloveso v českém překladu odpovídá anglickému originálu, a tak lze v některých případech mluvit o neadekvátních překladech, kdy sloveso neodpovídá ani kontextu anglické verze. Jindy překladatel uvozovací sloveso dokonce vypustí. Občas také při překladu dochází ke změně slovního druhu, a tím i větného členu. Adjektivum vyjadřující vlastnost mluvčího se v češtině mění na příslovečné určení způsobu.

6. SUMMARY

The aim of this diploma thesis is to examine reporting verbs introducing direct speech in American novels in the 19th and 20th century. It is based on the excerpt from 100 pages from each of the three chosen novels: *The Last of the Mohicans* (1826), *East of Eden* (1952), *Catch-22* (1961) and their Czech translations. All of these novels are written in the third person singular and in the past tense. The first part of the thesis consists of the excerpt of reporting verbs and then this excerpt is analysed. First the frequency of various verbs in each novel is examined and then the verbs are classified according to their meaning and according to whether they are emotive or not. The American authors use in direct speech not only verba dicendi but also verbs expressing physical activity or process of thinking. This fact influences the punctuation, which ranges from a colon to a comma and a full stop. The amount of direct speech and also the stock of reporting verbs increase in American novels. There are 249 occurrences of reporting verbs comprising of 32 various lexical verbs and copula verb *be* in *The Last of the Mohicans*. 346 uses of reporting verbs in *East of Eden* are made up by 55 various lexical verbs and copula verbs *be* and *become*. The reporting verbs are used 422 times in *Catch-22* and author uses 116 various lexical verbs and copula verbs *be* and *go* as reporting verbs. Nevertheless, the most common verb in all the examined novels is the very neutral verb *say*. It accounts for 67% of all occurrences of reporting verbs in *East of Eden*, 32% in *The Last of the Mohicans* and 21% in *Catch-22*. However, each of the authors has also his own favourite emotive verb. It is *exclaim* in *The Last of the Mohicans*, *shout* in *East of Eden* and *cry* in *Catch-22*. The proportion of emotive verbs to all reporting verbs is the highest in *The Last of the Mohicans*. The American novelists use mainly subjects in the masculine gender with the reporting verbs.

The reporting verbs in the American novels are then compared with the verbs in the English novels from the article "Reporting Phrases in English Prose" by Jaroslav Peprník. The comparison shows that American novels are more emotive and that English authors do not use synonymous verbs

while American authors do. The stock of reporting verbs increases in both English and American novels with time.

The last part of the thesis deals with Czech translations of the reporting verbs. The verbs in Czech translations often semantically reflect the content of direct speech. The general verbs such as *say* are replaced in Czech by more specific verbs expressing a manner of the utterance, such as *zeptat se* (ask) or *divit se* (wonder). Verb *odvětit* slowly disappears from Czech translations. The Czech translators sometimes use verbs such as *vysvětlit* and *vysvětlovat* which differ only in verb category *vid* which does not exist as such in English. *Vid* expresses whether the action is completed or not. The reporting verbs are sometimes even omitted in the Czech translations or replaced by a following verb used in participle. *Say* is the most frequently omitted verb. Other verbs that were omitted are *add, ask, be, boast, continue, explain, interrupt, reply, return, sob* and *tell*. The reporting verbs are in some cases accompanied by an adverbial of manner and Czech translations of these adverbials are sometimes marked by a shift in the meaning. J. F. Cooper in *The Last of the Mohicans* often uses adjectives as an attribute of the subject but the Czech translators frequently change it into an adverbial of manner. The analysis of the inappropriate translations of the reporting verbs concludes this thesis.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora	Kateřina Jahodová
Název katedry	Katedra anglistiky a amerikanistiky
Název fakulty	Filozofická
Název diplomové práce	Přímá řeč v anglické a české próze 19. a 20. století
Název v angličtině	Direct speech in English and Czech prose of the 19 th and 20 th century
Vedoucí diplomové práce	Prof. PhDr. Jaroslav Peprník, CSc.
Počet znaků	118 131
Počet příloh	0
Počet titulů užití literatury	12
Klíčová slova	Přímá řeč, uvozovací slovesa, americké romány, české překlady, příslovečné určení způsobu
Charakteristika diplomové práce	Tato diplomová práce se zabývá slovesy uvozujícími přímou řeč v americkém románu 19. a 20. století a je založena na excerpci sloves vyskytujících se na 100 stranách románů <i>The Last of the Mohicans</i> , <i>East of Eden</i> a <i>Catch-22</i> a jejich překladů. Uvozovací slovesa jednotlivých románů se pak srovnávají a hledají se vývojové tendence. V další části se pak analyzují uvozovací slovesa v českých překladech zkoumaných románů a srovnávají se s anglickými originály.

BIBLIOGRAFIE

- COOPER, James Fenimore. 1826. *The Last of the Mohicans*. Ware: Wordsworth, 1993.
- COOPER, James Fenimore. *Poslední Mohykán*. Přel. Pavla Moudrá. Praha: Hejda a Tuček, 1908.
- COOPER, James Fenimore. *Poslední Mohykán*. 1961. Přel. Vladimír Henzl. Praha: Albatros, 1991.
- DUŠKOVÁ, Libuše et al. 1988. *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. Praha: Academia, 2003.
- HAVRÁNEK, Bohuslav et al. 1971. *Slovník Spisovného jazyka českého*. 8 svazků. Praha: Academia, 1989.
- HELLER, Joseph. *Catch-22*. 1961. London: Campbell, 1995.
- HELLER, Joseph. *Hlava XXII*. 1979. Přel. Miroslav Jindra. Praha: Naše vojsko, 1985.
- HELLER, Joseph. *Hlava 22*. 1964. Přel. Jaroslav Chuchvalec. Praha: Naše vojsko, 1967.
- PEPRNÍK, Jaroslav. „Reporting Phrases in English Prose.“ *Brno Studies in English*. vol. 8 (1969): 145 – 151.
- QUIRK, Randolph, et al. „Reporting the language of others.“ *A Comprehensive Grammar of the English Language*. London: Longman, 1985. 1020 – 1033.
- STEINBECK, John. *East of Eden*. 1952. London: World Distributors, 1958.
- STEINBECK, John. *Na východ od ráje*. 1968. Přel. František Vrba. Praha: Odeon. 1984.